

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/161/2012
Rady Gminy Czerwonka
z dnia 27 grudnia 2012 r.

**Program Ochrony Środowiska
Gminy Czerwonka
na lata 2012 - 2015
z perspektywą do 2018 roku**

**Autor opracowania Załęska Barbara
Konsultacje dr inż. Joanna Rzepka**

Spis treści :

WPROWADZENIE	
I.1. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ POWIĄZANIA JEGO Z INNYMI DOKUMENTAMI	
I.2. PODSTAWY PRAWNE	
I.3. CEL I ZAKRES PROGRAMU.....	
I.4. FUNKCJE PROGRAMU.....	
I.5. HORYZONT CZASOWY	
I.6. METODYKA OPRACOWANIA DOKUMENTU	
II. ANALIZA STANU OBECNEGO- PODSTAWOWE DANE O GMINIE	
STREFA SPOŁECZNO- PRZESTRZENNA	
ROZWÓJ GOSPODARCZY	
III. STRATEGIA DZIAŁANIA.....	
IV. REALIZACJA ZAŁOŻEŃ PROGRAMOWYCH	
IV.1. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	
IV.2. INSTRUMENTY PRAWNE.....	
IV.3. INSTRUMENTY SPOŁECZNE.....	
IV.4. INSTRUMENTY FINANSOWE.....	
IV.5. PODSUMOWANIE	
IV.6. SYSTEM ZARZĄDZANIA PROGRAMEM	
IV.7. REALIZUJĄCY ZADANIA OKREŚLONE W PROGRAMIE	
IV.7.1. KONTROLUJĄCY PRZEBIEG REALIZACJI I OSIĄGANIE ZAŁOŻONYCH W PROGRAMIE CELÓW	
IV.7.2. BENEFICJENCI EFEKTÓW REALIZACJI PROGRAMU.....	
BIBLIOGRAFIA.....	

Wprowadzenie

I.1. Informacja o głównych celach projektowanego dokumentu oraz powiązania jego z innymi dokumentami

Ochrona środowiska naturalnego jest obowiązkiem obywateli i władz publicznych, które poprzez politykę zrównoważonego rozwoju powinny zapewnić nie tylko bezpieczeństwo ekologiczne, ale i dostęp do zasobów nieuszczerplonych współczesnemu i przyszłemu pokoleniu. Obowiązek ten jest zapisany w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 roku. "Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju".

Uszczegółowienie zapisów Konstytucji stanowią akty prawne o samorządzie terytorialnym wskazując, że gmina wykonuje określone ustawami zadania publiczne, w tym między innymi zadania z zakresu ochrony przyrody i środowiska. W pełni szanując zasadę zrównoważonego rozwoju, należy szukać takich kierunków rozwoju, które doprowadzą do ograniczania emisji, poszanowania energii i zasobów wodnych oraz materiałochłonności, poprawy jakości środowiska przyrodniczego, wzmocnienia struktur ekologicznych, rozwijania aktywności obywatelskiej i świadomości ekologicznej społeczeństwa. Polskie przepisy z zakresu ochrony środowiska przewidują tworzenie kilku różnych typów dokumentów strategicznych mających wpływ na los obecnych i przyszłych pokoleń. Jednymi z takich dokumentów są lub mają być: polityka ekologiczna, program ochrony środowiska oraz plan gospodarki odpadami.

Polityka proekologiczna prowadzona przez władze gminy w pełni wyraża się poprzez ideę Ekorozwoju, widoczną w planowaniu i realizacji zadań strategicznych. Niniejszy dokument stanowi podstawę realizacji strategicznych działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego i gospodarki odpadami, jest zarazem źródłem informacji o przyrodniczych uwarunkowaniach gminy i wskazówką kierunku realizacji przedsięwzięć na jej terenie.

Powyższy program ochrony środowiska jest zgodny z dokumentami wojewódzkimi oraz z „*Polityką ekologiczną Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*”.

1.1. Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009- 2012 z perspektywą do roku 2016

Przedmiotowy dokument przedstawia planowane działania w obszarze ochrony środowiska w Polsce, które wpisują się w priorytety w skali Unii Europejskiej i cel szósty wspólnotowego programu działań w zakresie środowiska naturalnego. Zgodnie z przeglądem wspólnotowej polityki ochrony środowiska do najważniejszych wyzwań należą:

- działania na rzecz zapewnienia realizacji zasady zrównoważonego rozwoju,
- przystosowanie do zmian klimatu,
- ochrona różnorodności biologicznej,
- renaturalizacja i udrożnianie rzek.

Wyznacza on kierunki działań, których zadaniem jest osiągnięcie następujących celów średniookresowych:

1. w zakresie działań systemowych:

- zgodność projektów dokumentów strategicznych wszystkich sektorów gospodarki z obowiązującym w tym zakresie prawem, poddawane procedurze oceny oddziaływania na środowisko i wyniki tej oceny będą uwzględniane w ostatecznych wersjach dokumentów,
- uruchomienie mechanizmów prawnych, ekonomicznych i edukacyjnych prowadzących do rozwoju proekologicznej produkcji towarów oraz do świadomości postaw konsumenckich zgodnie z zasadą rozwoju zrównoważonego,
- przystąpienie do systemu EMAS, rozpowszechnienie wiedzy wśród społeczeństwa o tym systemie i tworzenie korzyści ekonomicznych dla firm i instytucji będących w systemie,
- podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa zgodnie z zasadą „działaj lokalnie, myśl globalnie”,

- stworzenie systemu prewencyjnego zapobiegania szkodom w środowisku i sygnalizacja możliwości wystąpienia szkód,
  - przywrócenie właściwej roli planowania przestrzennego na terenie kraju. Plany zagospodarowania przestrzennego powinny być podstawą lokalizacji nowych inwestycji.
2. w zakresie ochrony zasobów naturalnych:
- zachowanie bogatej bioróżnorodności biologicznej polskiej przyrody na różnych poziomach organizacji,
  - racjonalizacja gospodarowania zasobami wód powierzchniowych i podziemnych,
  - ochrona powierzchni ziemi w szczególności poprzez przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodno-błotnych przez czynniki antropogeniczne oraz zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, przywracając im funkcję przyrodniczą, rekreacyjną lub rolniczą,
  - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopalinę i wodę z zasobów podziemnych oraz otoczenia ich ochroną ilościową i jakościową przed degradacją.

1.2. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020

Dokument ten został uchwalony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego uchwałą Nr 78/06 z dnia 29 maja 2006 r. . Określa on w sposób kompleksowy cele i kierunki rozwoju Mazowsza. Najważniejszy wpływ dla kształtu opracowywanego dokumentu ma cel pośredni „Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropoidalnych”, którego rozwinięcie znajduje się w tym dokumencie.

1.3. Strategia Rozwoju Gminy Czerwonka

Strategia Rozwoju Gminy Czerwonka przyjęta została uchwałą Rady Gminy Nr XXIII/110/2001 z dnia 23 marca 2001r. Należy zaznaczyć, że od momentu jej uchwalenia do dnia dzisiejszego nie wszystkie zapisy są nadal aktualne. Wynika to ze zmieniającej się sytuacji prawnej oraz z tego, że zmieniły się dokumenty strategiczne na poziomie krajowym i wojewódzkim.

Określa ona jednak cel pośredni „Obniżenie poziomu zanieczyszczeń środowiska naturalnego i poprawa jakości życia lokalnej społeczności”. Powyższy cel znalazł odzwierciedlenie w poszczególnych obszarach środowiskowych w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

1.3. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego jest dokumentem wyznaczającym w układzie przestrzennym cele i kierunki rozwoju regionu. Uchwalony został 7 czerwca 2004 roku przez Sejmik Województwa Mazowieckiego. Określono trzy główne kierunki, które mają istotny wpływ na kształt Programu Ochrony Środowiska. Należą do nich:

- poprawa warunków funkcjonowania środowiska przyrodniczego w odniesieniu do dwóch stref jakości środowiska tj. poprawa standardów środowiska i ochrona walorów przyrodniczych (m. in. Poprzez wzmocnienie ochrony unikatowych dolin rzecznych i ich otoczenia, zapewnienie ciągłości powiązań przyrodniczych – korytarze ekologiczne regionalne i ponadregionalne). Zaprojektowano w nim utworzenie obszarów chronionego krajobrazu obejmującego dolinę rzeki Orzyc. Ma on pełnić funkcję korytarzy ekologicznych między parkami krajobrazowymi istniejącymi a obszarami chronionego krajobrazu.
- przeciwdziałanie największym zagrożeniom (tj. powodzią i zapewnienia przepływu wielkich wód m. in. poprzez prowadzenie robót utrzymaniowych na rzekach czy udrażnianie przepływów).

1.4. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czerwonka

Rada Gminy w Czerwonce 09 grudnia 2002 r. podjęła uchwałę nr III/12/2002 w sprawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka”, które określa politykę zagospodarowania przestrzennego gminy. Studium stanowi podstawę do badania spójności projektów z tą polityką, lecz nie

stanowi podstawy do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Uchwałą nr XX/78/2004 Rady Gminy Czerwonka 12 listopada 2004 r. Gmina Czerwonka uchwaliła miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Czerwonka, który w całości obejmuje obszar gminy, a granicami planu są granice administracyjne gminy. Dnia 26 listopada 2007 r. Rada Gminy w Czerwonce podjęła uchwałę nr XII/45/07 w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszar działek nr 522,540,543 obręb geodezyjny Ulaski. Ustalenia planu dotyczą działek wydzielonych z działek w wyniku podziałów geodezyjnych.

W rozdziale IV „Ustalenia ogólne dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego” określono zadania m.in.:

- ustalenia obszaru chronionego krajobrazu przyrodniczego i kulturowego obejmujące dolinę rzeki Orzyc i dolinę rzeki Różanicy;

- kształtowanie zieleni poprzez zachowanie i uzupełnienie istniejącej zieleni, a w szczególności zieleni wysokiej, zieleni izolacyjnej m.in. w obszarach chronionego krajobrazu, naturalnych siedliskach leśnych, terenów zieleni urządzonej,

- utrzymanie powierzchni biologicznie czynnej m.in. w użytkach ekologicznych, w obszarach naturalnych dolin i obniżen występujących w rejonach rzek i mniejszych cieków tworzących ciągi ekologiczne zgodnie z założeniami planu,

- ochrony środowiska: zakaz odprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych,

- zachowanie dopuszczalnego natężenia hałasu w środowisku jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej na poziomie zgodnym z przepisami szczegółowymi.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Rada Gminy w Czerwonce Uchwałą Nr V/28/2011 z dnia 10 marca 2011 r. przystąpiła do sporządzenia zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy w celu uaktualnienia zapisów i dostosowania do obecnie obowiązującego prawa. Uaktualnienie studium uwzględnia nowe potrzeby rozwojowe gminy poprzez zwiększenie obszarów przeznaczonych pod inwestycje jak również w celu podniesienia atrakcyjności gminy i ożywienia gospodarczego.

I.2. Podstawy prawne

„Program Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka na lata 2012-2015 z perspektywą do 2018 r” opracowano na zlecenie Gminy Czerwonka i sporządzono zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska - Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 o odpadach ,
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. Prawo wodne ,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Dyrektywa Rady Komisji Europejskiej 97/11/EC z 3 marca 1997, wnosząca poprawki do Dyrektywy 85/337/EEC dotyczącej oceny wpływu na środowisko niektórych projektów publicznych i prywatnych,
- „Polityka ekologiczna Państwa w latach 2009- 2012 z perspektywą do 2016 roku”
- Polska 2025, długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Krajowy plan gospodarki odpadami 2014 (2010 r.),
- Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych.

Dokument uwzględnia uwarunkowania powiatowe i wojewódzkie wynikające z następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,
- Regionalnego Programu Operacyjnego dla województwa mazowieckiego na lata 2007– 2013,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011- 2014 z perspektywą do 2018 r.

I.3. Cel i zakres programu

Głównym celem Programu jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju gminy, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa w skali gminy - „organ wykonawczy województwa, powiatu, gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe, gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając (...)” (POŚ art.17). Program w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to :

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach sprawiedliwości międzypokoleniowej, międzyregionalnej i międzygrupowej oraz równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający” płaci,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualną sytuację ekologiczną gminy, uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania rozwoju gminy. Program określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych i koordynację działań różnych podmiotów uczestniczących w realizacji polityki ekologicznej. Poniżej przedstawiony jest także dokładny opis uwarunkowań realizacyjnych Programu, jego wdrożenie, ewaluacja i monitoring.

I.4. Funkcje programu

Główne funkcje Programu to:

- realizacja polityki ekologicznej państwa w obszarze gminy,
- strategiczne zarządzanie gminą w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,

- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych, proponując sposoby ich rozwiązania w określonym czasie,
- pomoc przy konstruowaniu budżetu gminy,
- organizacja systemu informacji o stanie środowiska i działaniach zmierzających do jego poprawy.

Program ochrony środowiska obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne:

- ochronę środowiska przyrodniczego,
- gospodarkę leśną,
- gospodarkę wodną,
- ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami,
- sprawy bezpieczeństwa ekologicznego,
- kształtowania świadomości ekologicznej,
- propagowania proekologicznych form działalności gospodarczej.

I.5. Horyzont czasowy

Pomimo, iż Prawo ochrony środowiska, określa w art. 14 ust. 2, iż politykę ekologiczną przyjmuje się na cztery lata i że przewiduje się w niej działania w perspektywie obejmującej kolejne cztery lata, to w chwili obecnej obowiązuje „Polityka ekologiczną Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektyw do 2016” oraz „Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011- 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 r. „ Program Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka” jest realizowany w roku 2012, stąd też czas jego obowiązywania wydłużono o rok w stosunku do Wojewódzkiego Programu, natomiast perspektywę obowiązywania ustalono do roku 2018 czyli tak jak w przypadku Programu Wojewódzkiego. Program zawiera cele średniookresowe, kierunki działań i działania na lata 2012-2015 z perspektywą do 2018 r.

Ocena i weryfikacja realizacji zadań Programu dokonywana będzie zgodnie

z wymogami ustawy co 4 lata od przyjęcia Programu, stwarzając możliwości weryfikacji i aktualizacji Programu.

I.6. Metodyka opracowania dokumentu

Program Ochrony Środowiska został opracowany według metodologii planowania strategicznego w kształcie zbliżonym do „Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”. Główne działania zmierzające w kierunku powstania niniejszego Programu to:

1. zbieranie i analiza danych,
2. określenie diagnozy stanu środowiska przyrodniczego wraz z oceną stanu,
3. analiza słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń gminy metodą analizy SWOT,
4. określenie środowiska zewnętrznego - scharakteryzowanie uwarunkowań realizacyjnych Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych oraz źródeł finansowania zewnętrznego,
5. definiowanie priorytetów ochrony środowiska na podstawie Polityki ekologicznej państwa i projektu Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Mazowieckiego,
6. konkretyzację priorytetów poprzez sformułowania listy działań zebraną w harmonogramie realizacji działań,
7. opracowanie systemu monitorowania Programu.

II. Analiza stanu obecnego- podstawowe dane o gminie

Strefa społeczno- przestrzenna

Gmina Czerwonka położona jest środkowo - północnej części województwa mazowieckiego w środkowej części powiatu makowskiego, w zlewni dopływów Narwi : rzeki Orzyc i Różanicy. Według podziału fizyczno – geograficznego tereny gminy leżą na Nizinie Północno – Mazowieckiej pomiędzy doliną Orzyca i Narwi na Wysoczyźnie Ciechanowskiej. Rzeka Orzyc stanowi fragmentem zachodnią granicę gminy.

Przez teren gminy przebiega droga krajowa Nr 60 Warszawa – Ciechanów - Maków Mazowiecki – Ostrów Mazowiecka - Białystok, a następnie na Białoruś. Jest to tzw. daleka obwodnica Warszawy.

Przebieg drogi krajowej jest bardzo korzystny dla gminy, stanowi łatwe połączenie komunikacyjne. Włącza ją do systemu transportu krajowego i europejskiego.

Przez teren gminy przepływa rzeka Orzyc, jest prawobrzeżnym dopływem Narwi, który z powodu braku uregulowania jest nie wykorzystany do regularnych przewozów pasażerskich i krajowych. Spełnia funkcje krajobrazowe i turystyczne, przebiega nią szlak kajakowy.

Walory przyrodnicze gminy zaliczają cały obszar gminy Czerwonka do obszaru funkcjonalnego "Zielone Płuca Polski".

Gmina Czerwonka jest gminą wiejską i sąsiaduje :

- od zachodu z miastem Maków Mazowiecki i gminą Karniewo,
- od południa z gminami: Szelków i Rzewnie,
- od wschodu z gminami: Młynarze, miastem i Gminą Różan,
- od północy z gminami: Płoniawy-Bramura i Sypniewo.

Powierzchnia Gminy zajmuje obszar 110 km² (11059 ha) i administracyjnie dzieli się na 23 sołectwa. Siedzibą władz gminy jest wieś Czerwonka.

Lp.	Miejscowość
1.	Czerwonka Włociańska
2.	Czerwonka Szlachecka
3.	Adamowo
4.	Budzyno Bolki
5.	Budzyno Lipniki
6.	Budzyno Nawiry (Walędzięta)
7.	Cieciórki Włociańskie
8.	Cieciórki Szlacheckie
9.	Ciemnowo
10.	Dąbrówka
11.	Guty Duże
12.	Guty Małe
13.	Jankowo
14.	Janopole
15.	Kałęczyn
16.	Krzyżewo Jurki
17.	Krzyżewo Marki
18.	Lipniki
19.	Mariampole
20.	Perzanowo
21.	Ponikiew Wielka
22.	Sewerynowo
23.	Soje
24.	Tłuszcz
25.	Ulaski
26.	Nowe Zacisze

Tabela - Wykaz sołectw gminy Czerwonka

Gminę na dzień 31 grudnia 2011r. zamieszkiwało 2699 osoby. Gęstość zaludnienia to ~40 os/km² . Biorąc pod uwagę przedział czasowy to od 2000 r. liczba ludności maleje,

w 2000 r. wynosiła 2832, w 2005 r. 2734 osoby, w 2010 r. wynosiła 2719 osoby.

Gmina Czerwonka to gmina typowo rolnicza. Sołectwa gminy są zróżnicowane pod względem zarówno powierzchni jak i liczby mieszkańców. Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 7,8 ha. Dominuje uprawa zbóż i roślin okopowych. Lasy na terenie gminy zajmują powierzchnię 4596,6 ha co stanowi 42% ogólnej jej powierzchni.

Gmina Czerwonka położona jest 95 km od Warszawy, 40 km od Ostrołęki, 35 km od Przasnysza oraz sąsiaduje z miastem Maków Mazowiecki – 8 km. Takie położenie stwarza dla gminy możliwości rozwoju pewnych dziedzin gospodarki oraz może być zachętą dla inwestorów.

Gmina Czerwonka administracyjnie leży w środkowej części powiatu makowskiego, który obejmuje powierzchnię 106.456 ha i jest pod względem wielkości 14 powiatem w województwie mazowieckim (Rys 1).

Gmina Czerwonka od 1996 roku jest członkiem Związku Gmin Ziemi Makowskiej z s. w Makowie Mazowieckim oraz Międzygminnego Związku Regionu Ciechanowskiego.

Rys. 1

Mapa Powiatu Makowskiego.

Powiat makowski położony jest w północnej części województwa mazowieckiego i sąsiaduje z powiatami: ostrołęckim, wyszkowskim, pułtuskim, ciechanowskim i przasnyskim (Rys 2).

Rys 2. Podział administracyjny województwa mazowieckiego.

Przez powiat makowski przebiegają trzy drogi krajowe:

- Warszawa – Augustów,
- Łęczyca- Ostrów Mazowiecka
- Biskupiec – Pułtusk.

Bliskość Warszawy, a także naturalne walory przyrodnicze, krajobrazowe,

kulturowe i historyczne sprzyjają rozwojowi turystyki i wypoczynku. Istnieją tu doskonałe warunki do rozwoju sportu, turystyki wodnej, turystyki aktywnej – wędkarstwo, zbieranie owoców leśnych i grzybów.

Gmina Czerwonka posiada dwa obszary chronionego krajobrazu doliny rzeki Orzyca i Różnicy, nie występują obszary NATURA 2000 jak i inne formy ochrony przyrody.

Zabytki.

Na terenie gminy ścisłą ochroną konserwatorską wraz z wpisaniem do rejestru zabytków pod pozycją 30/81/135 został objęty kościół parafialny z roku 1901 -1905 pod wezwaniem MB Nieustającej Pomocy położony we wsi Czerwonka. Opieką konserwatorską objęte są również obiekty:

- cmentarz rzymsko - katolicki we wsi Czerwonka,
- mogiły z II wojny światowej we wsi Sewerynowo,
- pojedyncze obiekty we wsi Budzyno Bolki, Jankowo,
- stanowiska archeologiczne w tym stanowiska o szczególnej wartości poznawczej i naukowej:

Ponikiew Wielka

Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr 3, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze

stanowisko nr 23, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze - XI • XII w., późne średniowiecze - okres nowożytny

stanowisko nr 24, AZP - 42 - 69, późne średniowiecze - okres nowożytny, okres nowożytny

stanowisko nr 25, AZP - 42 - 69, epoka brązu, wczesne średniowiecze - XII w., późne średniowiecze -okres nowożytny

stanowisko nr 35, AZP - 42 • 69, wczesne średniowiecze

stanowisko nr 36, AZP - 42 - 69, okres nowożytny

Ponikiew Wielka - Święta Trójca, nr 4, AZP - 42 - 69, okres nowożytny Rzechówek

Stanowiska archeologiczne:

1. stanowisko nr 19, AZP - 42 - 68, okres nowożytny Sewerynowo

Stanowiska archeologiczne:

1. stanowisko nr 15, AZP - 43 - 68, okres nowożytny Pozostałe zabytki:

Zbiorowa mogiła ludności cywilnej z II wojny światowej, w południowo - wschodniej części wsi, poza terenem zabudowy, pośród lasu sosnowego, przy drodze do Daniłowa. W mogile spoczywa 560 Polaków i Żydów zamordowanych przez Niemców 12.02.1940r.

Soje

Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr 30, AZP - 42 - 69, okres nowożytny

stanowisko nr 31, AZP - 42 - 69, okres nowożytny Tłuszcz

Stanowiska archeologiczne:

1. stanowisko nr 5, AZP - 43 - 69, epoka kamienia, średniowiecze Zawady- Ponikiew

Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr 6, AZP - 42 - 69, późne średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 18, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze - XII w.

stanowisko nr 19, AZP - 42 - 69, późne średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 20, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze- XI – XIII w.

stanowisko nr 21, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze- XII w., późne średniowiecze

stanowisko nr 22, AZP - 42 - 69, wczesne średniowiecze - XI - XII w., okres nowożytny

Inne zabytki:

Kaplica drewniana p.w. Świętej Trójcy postawiona po 1946 roku jako filia kościoła w Różanie

Cmentarz kościelny XIX w., na nim płyta nagrobna Zofii Bronie, zm. 1861 rok z rozetami w narożach

Prowizoryczna dzwonnica z sygnarką z datą 1870

stanowisko nr 13, AZP - 42 - 68, okres nowożytny

stanowisko nr 14, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze

stanowisko nr 15, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze

stanowisko nr 16, AZP - 42 - 68, okres nowożytny

stanowisko nr 17, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze

stanowisko nr 18, AZP - 42 - 68, starożytne Ciemniewo

Stanowiska archeologiczne:

1. stanowisko nr 1, AZP - 43 - 68, okres nowożytny Czerwonka

Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr I, AZP - 43 - 68, wczesne średniowiecze - archiwalne

stanowisko nr 10, AZP - 43 - 68, późne średniowiecze

stanowisko nr 20, AZP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 21, AIP - 43 - 68, późne średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Kolonia, nr 4, AIP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Kolonia, nr 5, AIP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Kolonia, nr 6, AZP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Kolonia, nr 7, AZP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Kolonia, nr 8, AIP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny, średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Szlachecka, nr 11, AIP - 43 - 68, późne średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Szlachecka, nr 12, AIP - 43 - 68, późne średniowiecze, okres nowożytny

Czerwonka Włościańsk, nr 13, AZP - 43 - 68, średniowiecze, okres nowożytny Zabytki architektury i budownictwa:

kościół par. p.w. Matki Bożej Nieustającej Pomocy, mur., 1901 - 1905

bud. przedszkola, mur., ok. międzywojenny Pozostałe zabytki:

Figura Św. Franciszka z Asyżu na kamiennym rzeźbiony cokole - 1845 rok przeniesiona z cmentarza

Cmentarz parafialny - pocz. z pol. XIX w. Dąbrówka Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr 21, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 22, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 23, AZP - 42 - 68, późne średniowiecze Guty Duże

Stanowiska archeologiczne:

stanowisko nr 2, AZP - 42 - 69, nieokreślone, archiwalne

stanowisko nr 9, AIP - 42 - 69, okres nowożytny

stanowisko nr 10, AZP - 42 - 69, późne średniowiecze, okres nowożytny

stanowisko nr 11, AZP - 42 - 69, okres nowożytny Ochronie powinny również podlegać obiekty, które stanowią dziedzictwo kulturowe gminy:

-obiekty architektury regionalnej zarówno obiekty mieszkalne, usługowe jak i

gospodarcze z XIX wieku i z początku XX wieku drewniane i murowane,
-prydrożne krzyże drewniane i żelazne.

Rozwój gospodarczy.

Podstawową dziedziną gospodarczą na terenie gminy ze względu na uwarunkowania środowiskowe i istniejąca tradycję jest rolnictwo, zatrudniające ponad 90% zawodowo czynnych. Drugą funkcją jest obsługa ludności gminy. W gospodarce gminy bardzo duże znaczenie ma funkcja przyrodniczo – rekreacyjna . Na terenie gminy występują grunty orne o zróżnicowanej i na ogół niskiej przydatności dla produkcji rolniczej. W uprawach dominuje żyto, łubin a przy korzystnych warunkach atmosferycznych ziemniaki i pszenica w niewielkich ilościach. Na terenie gminy jest 780 gospodarstw rolnych i wszystkie należą do właścicieli prywatnych. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 7,8 ha w tym powierzchnia gruntów ornych przypadających na jedno gospodarstwo to 6,54 ha. Największy udział mają gospodarstwa od 20 do 50 ha, od 5 do 10ha oraz małe o powierzchni od 2 do 5 ha oraz. Na terenie gminy nie ma gospodarstw powyżej 50 ha. Taka struktura jest nie korzystna dla rozwoju rolnictwa Niewielkie gospodarstwa oraz słabe gleby uniemożliwiają rozwój gospodarczy gminy w oparciu o rolnictwo . ~17% gospodarstw to gospodarstwa ekonomiczne, które są w stanie się rozwijać i przynosić dochody, dotyczy to gospodarstw powyżej 20ha powierzchni. Tereny gminy Czerwonka charakteryzują się stosunkowo niskim udziałem użytków rolnych ~55,54% i stosunkowo wysokim udziałem lasów ~42%, gdzie średnia dla województwa mazowieckiego wynosi 28%.Lasy zajmują powierzchnię 4.596,6 ha terenu gminy z podziałem:

- lasy prywatne 2.647,7 ha,
- lasy państwowe 1.948,9 ha

Taka struktura wskazuje, że gospodarka rolna jest równorzędna z gospodarką leśną.

Tab.: formy użytkowania gruntów

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura%
Użytki rolne	6128,51	55,54
Grunty pod lasami i zadrzewieniami	4452,61	40,35
Grunty pod wodami	27,74	0,25
Tereny komunikacyjne	258,89	2,35
Tereny osiedlowe	143,07	1,30
Tereny różne i nieużytki	23,39	0,21
Razem:	11034,21	100

Dane z gminy

Tabela . Rodzaje gruntów na terenie gminy

Rodzaj gruntów	udział gruntów [ha /%]
Grunty orne	5094,89/83,13
Łąki	743,00/12,12
Pastwiska	259,51/ 4,23
Sady	31,11/ 0,51

Dane z gminy

Należy zaznaczyć, że udział gruntów ornych w poszczególnych miejscowościach jest bardzo zróżnicowany od prawie 100% we wsi Nowe Zacisze, po ponad 90% w miejscowościach Budzyno Lipniki, Lipniki, Cieciorki Włociańskie, Czerwonka Szlachecka, Czerwonka Włociańska, Cieciorki Szlacheckie, Perzanowo do ~50% w miejscowości Mariampole.

Pastwiska i łąki na terenie gminy stanowią ~16,35% wszystkich gruntów rolnych na terenie gminy, sady zajmują zaledwie 0,51% i są to sady przydomowe, które nie mają większego znaczenia dla gospodarki rolnej gminy.

Sektor gospodarki na terenie gminy Czerwonka można podzielić na działy:

- rolnictwo,
- handel,
- usługi,
- leśnictwo,
- łowiectwo i rybactwo
- oraz przemysł i budownictwo.

Tabela : Podmioty gospodarcze na terenie gminy Czerwonka - liczba ogółem.

Rok	Ilość podmiotów
2007	147
2008	152
2009	123
2010	131
2011	82

Źródło; dane z gminy.

Tabela: podmioty gospodarcze wg. branż .

Rok	Branże	
2010	Działalność ogólnie usługowa	78
	Rolnictwo,leśnictwo,łowiectwo i rybactwo	21
	Przemysł i budownictwo	8
2011	Budownictwo	28
	Handel detaliczny	11
	Konserwacja i naprawa poj.samocho.	7
	Rolnictwo i leśnictwo	4
	Dział. Hotelarska	1
	Skup i sprzedaż zwierząt	4
	Wyrób wyr. Tartacznych	2
	Transport drogowy towarów	23
	Produkcja metali	1
	Wydobywanie kamienia,piasku i gliny	1

Źródło: dane z gminy

Brak jest wyraźnej specjalizacji, praktycznie nie wytwarza się wyrobów związanych z lokalną tradycją (rzemiosło, drobna wytwórczość) i nie oferuje się specyficznych, związanych z tym terenem usług.

Na terenie gminy nie ma dużych podmiotów gospodarczych.

Do największych pracodawców na terenie gminy należą:

- Urząd Gminy z siedzibą w Czerwone,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Czerwonce,
- Publiczne Gimnazjum w Czerwonce,
- Przychodnia lekarska „SAN-MED.” Jacek Blank w Czerwonce,
- „DREWMAK” A. Wiewiórkowski Ulaski,
- Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „URBANOWSKI” Zenon Urbanowski Jankowo

III. Strategia działania

Cel nadrzędny

“Czysta Gmina Czerwonka rozwijająca się z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, w której mieszkańcy żyją w sposób komfortowy”.

Obszary priorytetowe

Obszary priorytetowe zostały przyjęte zgodnie z obszarami wyznaczonymi w “Programie Ochrony Środowiska dla województwa mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do 2018 r.”

1. Poprawa jakości środowiska.
2. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych.
3. Ochrona przyrody.
4. Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego.
5. Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Na ich podstawie określono działania oraz podmioty je realizujące.

III.1. Jakość powietrza

III.1.1. Stan aktualny i uwarunkowania wynikające z dokumentów programowych.

Gmina Czerwona leży w środkowo - północnej części województwa mazowieckiego i w środkowej części powiatu makowskiego. Teren jej znajduje się w zlewni dwóch dopływów Narwi: Orzyca i Różanicy. Według podziału Polski na dzielnice klimatyczne (R. Gumińskiego), obszar gminy znajduje się na zachodnim skraju dzielnicy wschodniej, która jest chłodniejsza do dzielnicy sąsiedniej środkowej. Charakteryzuje się ona m.in. dużymi amplitudami temperatur pomiędzy średnimi miesięcznymi stycznia i lipca. Okres wegetacyjny roślin trwa ok. 200 - 210 dni. W ciągu roku jest od 50 do 60 dni mroźnych, od 110 do 138 dni z przymrozkami oraz od 80 do 87 dni ciepłych, pokrywa śnieżna zalega przez około 80-87 dni. Rzadko występują silne wiatry, za to opady gradu zdarzają się dość często. Niekorzystne warunki topoklimatyczne występują w dolinach rzek Orzyc i Różanica oraz na terenach o płytkim zaleganiu wód gruntowych. Występują niekorzystne warunki wilgotnościowe, duże amplitudy dobowe, częste zaleganie mgieł oraz gorsze warunki przewietrzania.

Warunki klimatyczne uznaje się za słabe, wymagające właściwej agrotechniki, która pozwoli zabezpieczyć zapas wilgoci w okresie wegetacyjnym. Dla osłabienia parowania terenowego przewiduje się wzrost zalesień na gruntach naj słabszych.

Znajdujące się na terenie gminy lasy wpływają na dobowe amplitudy temperatur a tym samym stwarzają dobre warunki klimatyczne oraz zmniejszają prędkość wiatrów mających wpływ na erozję gleb.

Wpływ emisji z rolnictwa z terenu strefy jest stosunkowo niewielki na kształtowanie się wielkości stężeń całkowitych. W Gminie Czerwonka występuje stosunkowo niska koncentracja pyłu zawieszzonego PM₁₀. Stężenia pyłu zwieszzonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników pomiarów 24 godziny osiągają tam poniżej poziomu dopuszczalnego (2,4 µg/m³), natomiast stężenia o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy około 2,3% poziomu dopuszczalnego (0,9µg/m³). Na terenie

powiatu stężenia dla okresu uśredniania wyników pomiarów 24 godziny kształtują się na poziomie nieco ponad $1\mu\text{g}/\text{m}^3$), natomiast dla okresu uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy wynoszą średnio $0,4\mu\text{g}/\text{m}^3$. Duże przekroczenia PM10 występuje jedynie na terenie Makowa Mazowieckiego.

Największą część emisji zanieczyszczeń stanowi emisja pochodząca z energetycznego spalania paliw. Spowodowana jest głównie znaczną ilością kotłowni lokalnych opalanych węglem, jak również ilością pojazdów samochodowych tranzytowych i lokalnych.

Dwutlenek siarki emitowany jest przede wszystkim przez kotłownie lokalne, przy spalaniu zanieczyszczonego węgla. Tlenki azotu pochodzą ze spalania węgla, koksu, gazu i benzyn (transport samochodowy). Pyły - emitowane są do atmosfery wraz ze spalinami pochodzącymi ze spalania paliw stałych.

Również zanieczyszczeniem powietrza jest fluor pochodzący ze spalania węgla oraz ołowiu - z transportu samochodowego.

Średnie stężenie zanieczyszczeń emitowanych do powietrza w okresie zimowym jest kilka razy wyższe niż w okresie letnim.

Istotnym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza są tradycyjne kotłownie bądź trzony kuchenne - piecowe w prywatnych budynkach mieszkalnych.

Gmina należy do obszaru o małym zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego.

Pył zawieszony PM10 pochodzi ze źródeł:

- 1) powierzchniowych związanych ze zużyciem paliw na cele komunalne i bytowe;
- 2) liniowych związanych z ruchem samochodowym (w tym wtórny unos pyłu);
- 3) technologicznych;

Podstawowe kierunki działań zmierzających do przywracania poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszzonego PM10:

- 1) W zakresie ograniczania emisji powierzchniowej (niskiej, rozproszonej emisji komunalno -bytowej i technologicznej):

- a) budowa centralnych systemów zaopatrywania w energię ciepłą szczególnie na terenie miejscowości Czerwonka,
  - b) zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu lub zastosowanie energii elektrycznej,
  - c) zmniejszanie zapotrzebowania na energię ciepłą poprzez ograniczanie strat ciepła – termomodernizacja budynków,
  - d) ograniczanie emisji z niskich rozproszonych źródeł technologicznych,
  - e) zmiana technologii i surowców stosowanych w rzemiośle, usługach i drobnej wytwórczości wpływająca na ograniczanie emisji pyłu zawieszonego PM10;
- 2) W zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej):
- a) kierowanie ruchu tranzytowego z ominięciem tych miast i wsi lub ich części centralnych,
  - b) tworzenie stref z zakazem ruchu samochodów,
  - c) rozwój systemu transportu publicznego,
  - d) tworzenie systemu ścieżek rowerowych,
  - e) wprowadzenie nowych niskoemisyjnych paliw i technologii, szczególnie w systemie transportu publicznego i służb miejskich,
  - g) intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic,
  - h) wprowadzenie ograniczeń prędkości na drogach o pyłacej nawierzchni,
  - i) stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji;
- 3) W zakresie ograniczania emisji z istotnych źródeł punktowych – energetyczne spalanie paliw:
- a) ograniczenie wielkości emisji pyłu zawieszonego PM10 poprzez optymalne sterowanie procesem spalania i podnoszenie sprawności procesu produkcji energii,
  - b) zmiana paliwa na inne, o mniejszej zawartości popiołu,

- c) stosowanie technik gwarantujących zmniejszenie emisji substancji do powietrza,
  - d) stosowanie technik odpylania spalin o dużej efektywności,,
  - e) zmniejszenie strat przesyłu energii,
  - f) likwidacja źródeł emisji;
- 4) W zakresie edukacji ekologicznej i reklamy:
- a) kształtowanie właściwych zachowań społecznych poprzez propagowanie konieczności oszczędzania energii cieplnej i elektrycznej oraz uświadamianie o szkodliwości spalania paliw niskiej jakości,
  - b) prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów (śmieci) połączonych z ustanawianiem mandatów za spalanie odpadów (śmieci), nakładanych przez policję lub straż miejską na terenie miasta,
  - c) uświadamianie społeczeństwa o korzyściach płynących z użytkowania scentralizowanej sieci cieplnej, termomodernizacji i innych działań związanych z ograniczeniem emisji niskiej,
  - d) promocja nowoczesnych, niskoemisyjnych źródeł ciepła,
  - e) wspieranie przedsięwzięć polegających na reklamie oraz innych rodzajach promocji towaru i usług propagujących model konsumpcji zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym w zakresie ochrony powietrza;
- 5) W zakresie planowania przestrzennego uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego sposobów zabudowy i zagospodarowania terenu umożliwiających ograniczenie emisji pyłu zawieszonego PM10.

III.1.2. Kierunki działań i działania w latach 2012-2015 z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczony został cel średniookresowy : poprawa jakości powietrza oraz dwa kierunki działań: ograniczenie emisji powierzchniowej i punktowej i ograniczenie emisji liniowej. Zaproponowano dziesięć działań naprawczych. W kierunku działań „ograniczenie emisji powierzchniowej i punktowej” zaproponowano następujące działania:

* Termomodernizacja budynków

W kierunku działań „ograniczenie emisji liniowej” zaproponowano następujące działania:

1. Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej,
2. Stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji,
3. Budowa ścieżek rowerowych,
4. Wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pyłującej nawierzchni,
5. Intensyfikacja okresowego czyszczenia ulic.

III.2 Ochrona wód

III.2.1. Stan aktualny i uwarunkowania wynikające z dokumentów programowych.

Wody powierzchniowe

Cały teren gminy Czerwonka położony jest w zlewni rzek Orzyca i Różanicy, które uchodzą do Narwi i posiadają latem najniższe stany wód a w okresie wiosennym najwyższy stan wód. Wody rzeki Orzyc zaliczane są do

II klasy czystości wód, lecz prowadzone badania wykazały, że wody te nie odpowiadają normom jakości wody.

Na terenie gminy Czerwonka nie występują znaczące punktowe źródła zanieczyszczenia wód Orzyca.

W okolicy miejscowości Cieciorki Włóściańskie znajduje się obszar źródliskowy rzeki Różanicy, nie występują punktowe źródła odprowadzania ścieków do tej rzeki. Wymagana jest III klasa czystości wód, ale z powodu braku monitoringu, stan faktyczny czystości wód jest nie znany.

Głównymi źródłami zanieczyszczenia wód powierzchniowych są źródła obszarowe, z powodu braku monitoringu stopień ich wpływu jest nie możliwy do określenia.

Na terenie gminy Czerwonka nie ma zbiorników wodnych, zarówno naturalnych jak i sztucznych.

Wody podziemne

Część gminy Czerwonka leży na obszarze o ograniczonych zasobach wód podziemnych o wydajności 50 – 100 m³/d/km². Wody podziemne występują w osadach piaszczystych i zwirowych stanowiących przewarstwienia w kompleksach glin i ilów.

Zachodnia i fragmentami północno – wschodnia część gminy Czerwonka to obszar dolin rzecznych, gdzie głębokość występowania wody gruntowej uzależniony jest od poziomu zwierciadła wody w rzekach. Wody te są często zanieczyszczone bakteriologiczne i chemicznie i nie nadają się do bezpośredniej konsumpcji.

Na znacznym terenie gminy występuje okresowy niedobór wody gruntowej. Bardzo dużym zagrożeniem dla czystości wód podziemnych jest rażąca dysproporcja pomiędzy budową sieci wodociągowej a kanalizacyjnej.

Najpoważniejsze zagrożenie jakości wód podziemnych i powierzchniowych stanowią jednostki osadnicze oraz obiekty, hodowlane i usługowe zlokalizowane na terenach gminy pozbawionych kanalizacji, a posiadających możliwość korzystania z wodociągów. Ścieki odpływające z tych obiektów, gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych o różnym stopniu szczelności. Przy małej szczelności tych zbiorników następuje

przedostanie się ścieków do wód podziemnych i powierzchniowych. W znacznym stopniu sprzyja takiemu zjawisku budowa geologiczna terenu (piaski, żwiry). W znacznym stopniu wody zagrożone są również przez niewłaściwie gromadzone i zagospodarowywane nawozy organiczne tj. obornik, gnojowica i dlatego gospodarka ściekowa na terenie gminy wymaga radykalnego rozwiązania.

Władze gminy wdrażają program budowy przydomowych oczyszczalni.

Na poprawę stanu wód powierzchniowych i gruntowych obecnie wpływa budowa zbiorników na gnojowicę i płyt gnojowych.

Na terenie gminy w miejscowościach Czerwonka, Jankowo i Guty Duże zlokalizowane są stacje ujęcia wody z uzdatnianiem. Woda z tych ujęć czerpana jest z międzymorenowych warstw wodonośnych zalegających na zróżnicowanych głębokościach od 29 m do 94 m. Studnie ujęć wody w Czerwonce i Jankowie są oznaczone i ogrodzone jako strefy ochrony bezpośredniej o promieniu od 8 do 10 m, gdzie zakazana jest wszelka działalność nie związana z poborem wody.

Ujęcie wody w Gutach Dużych nie wymaga strefy ochronnej pośredniej, ze względu na budowę geologiczną oraz warunki zalegania warstw wodonośnych (gliny i mułki o miąższości 15 m).

W/w ujęcia posiadają aktualne pozwolenia wodnoprawne ważne:

- ujęcie wody we wsi Czerwonka z mocą obowiązująca do 01.01.2031 roku i średnim dobowym poborem $476\text{m}^3/\text{dobę}$ i $50\text{m}^3/\text{godzinę}$;
- ujęcie wody we wsi Guty Duże z mocą obowiązująca do 30.04.2032 roku i średnim dobowym poborem $43\text{m}^3/\text{dobę}$ i max dobowym $58\text{m}^3/\text{dobę}$;
- ujęcie wody we wsi Jankowo z mocą obowiązująca do 30.04.2032 roku i średnim dobowym poborem 186m^3 i max dobowym 251m^3 .

Na terenie gminy funkcjonują również studnie głębinowe w miejscowościach: Perzanowo, Tłuszcz, Jankowo, Guty Duże i 2 studnie w Czerwonce. Gmina planuje budowę następnych dwóch studni wierconych na głębokości ~ 96 m na terenie ujęcia wody w Jankowie, które zaopatrywałyby w wodę wodociąg grupowy wsie Jankowo, Janopole, Ulaski, Budzuno Bolki, Budzyno Wąleżęta, Budzyno Lipniki.

Sieć wodociągowa na terenie gminy ma 67,10 km, do której podłączonych

jest 668 sztuk przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków/gospodarstw. 19 sołectw na 23 w gminie Czerwonka posiada zbiorczą sieć wodociągową a w przyszłości planuje się dalszą jej rozbudowę.

Emisja ścieków

Gmina Czerwonka nie ma rozwiązanej gospodarki ściekowej, w zakresie ścieków socjalno – bytowych. Są dwie oczyszczalnie obsługujące Urząd Gminy i podległe jednostki o maksymalnej przepustowości 0,78m³/dobę każdej a powstałe komunalne osady ściekowe nie są zagospodarowane, ponieważ następuje samooczyszczanie.

Stan taki stanowi problem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i gruntowych.

Gospodarka ściekowa rozwiązywana jest w gminie w układach indywidualnych, działają przydomowe szamba do czasowego magazynowania ścieków, z których przy użyciu wozów asenizacyjnych. okresowo następuje wywóz nieczystości do oczyszczalni. Z takich usług niestety na terenie gminy korzysta niewielki procent gospodarstw domowych. Przeważnie szamba przydomowe są dość stare a tym samym nieszczelne. Bezpośrednio wydostające się z nich ścieki powodują główne zanieczyszczenia ziemi i wód wyrażone jako BZT₅ i ChZT, azot amonowy i fosforany

Z uwagi na ochronę wód w planach inwestycyjnych gminy przewidziana jest budowa oczyszczalni ścieków wraz z budową przydomowych oczyszczalni. W latach 2007 - 2012 oddano do użytku 140 sztuk przydomowych naturalnych roślinno - stawowych oczyszczalni ścieków.

Ścieki deszczowe z dróg, placów i stacji paliw zanieczyszczają wody powierzchniowe głównie substancjami ropopochodnymi splukiwanymi z nawierzchni dróg.

Gmina nie posiada scentralizowanego systemu kanalizacji deszczowej. Wody deszczowe z ulic odpływają do pobliskich cieków.

Analiza dokumentów strategicznych.

Głównym celem „Polityki ekologicznej Państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do 2016 roku” jest dostosowanie się do wymagań określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej, czyli utrzymanie bądź osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód do 2015 roku poprzez określenie bądź wdrożenie określonych działań. Zakłada, że w latach 2013-2016 zł zostanie wydatkowane 63,5 mld zł na realizację polityki ekologicznej, z czego blisko 36 mld zł na ochronę wód i gospodarkę wodną. Zwraca uwagę na potrzebę stworzenie Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami do 2030 r .

W tego dokumentu zdiagnozowano m. in. takie problemy jak:

1. Zanieczyszczenia miejscowe wód spowodowane odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków komunalnych i przemysłowych oraz opadowych z terenów zurbanizowanych,
2. Duże straty wody w sieciach wodociągowych,
3. Niedostateczna sanitacja,
4. Utrata retencji dolin rzecznych,
5. Presja osadnicza i rozwój gospodarczy na obszarach zagrożonych powodzią,
6. Niewystarczający zakres działań w zakresie edukacji społecznej w dziedzinie gospodarowania wodami (w tym ochrony jakości wód, ekosystemów wodnych i od wody zależnych),

W Polityce Ekologicznej Państwa podkreślono potrzebę przeniesienia do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego korytarzy ekologicznych w pobliżu rzek (przywrócenie ich drożności lądowej i wodnej tak, aby umożliwić przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji w skali kraju) oraz wrysowanie terenów zagrożonych powodzią.

III.2.2. Kierunki działań i działania w latach 2012-2015 z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono cel średniookresowy- Poprawa jakości wód oraz zaproponowano kierunek działań. Pierwszy z nich to: rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz następujące działania:

1. Budowa zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku braku możliwości ekonomicznej i technicznej budowy lub podłączenia do kanalizacji sanitarnej.
2. Budowa, przebudowa systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody.

III. 3. Gospodarka odpadami.

III.3.1. Stan aktualny i uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych.

Powyższy rozdział przygotowano na podstawie sprawozdania z realizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Czerwonka oraz ankiety dla gmin dotyczącej gospodarowania odpadami do „Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018–2023.

Tab. Gospodarka odpadami na terenie Gminy Czerwonka

L.p.	Nazwa wskaźnika	Dane z roku 2010	Dane z roku 2011
1.	Liczba ludności	2719	2699
2.	Liczba mieszkańców objętych zorganizowaną zbiórką odpadów	2254	2211
3.	Liczba nieruchomości zamieszkanych	brak danych	637

4.	Liczba nieruchomości niezamieszkałych	brak danych	2
5.	Mg odpadów komunalnych zebranych zmieszanych	132,6	133,79
6.	Mg odpadów zebranych selektywnie	1,065	5,76

źródło: ankieta gminy przekazana do urzędu marszałkowskiego w styczniu 2012 r.

Na terenie gminy jest prowadzona selektywna zbiórka odpadów od 2008 r. W 2010 r. 99,2% ogółu ludności gminy została objętych systemem zbiórki odpadów i prowadzi segregację poprzez segregowanie u źródłu w worki z posesji i z nieruchomości niezamieszkałych w pojemnikach na papier, tworzywo sztuczne i szkło.

Tab. Wykaz odpadów zebranych selektywnie

L. p.	Kod odpadów	Mg zebrane w 2010r.	Mg zebrane w 2011r.
1.	150101 papier i tektura	Brak danych	0,76
2.	150107 szkło	Brak danych	2,23
3.	150102 tworzywa sztuczne	brak danych	2,77
4.	Odpady ulegające biodegradacji	34,61	66,02
5.	Opakowania z papieru i tektury łącznie w 2010 r i 2011r	0,03	0,76
6.	Opakowania z tworzyw sztucznych łącznie w 2010 r i 2011 r	0,531	2,77
7.	Opakowania ze szkła łącznie w 2010r i 2011r	0,531	2,23

źródło: ankieta przekazana do urzędu marszałkowskiego w styczniu 2012 r.

W 2004 roku na terenie gminy Czerwonka została przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest konsekwencją czego było

opracowanie Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy na lata 2011–2032 przyjęty uchwałą Nr V/26/2011 z dnia 10 marca 2011 r. W związku z uzyskana dotacją na realizację zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 w okresie czerwiec – sierpień 2012 r. została przeprowadzona nowa inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest

Na terenie gminy Czerwonka znajduje się 232 565,00 m² co daje 2 558 215,00 kg wyrobów zawierających azbest w tym :

- płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie 230 562,90 m² / 2 536 191,90 kg,
- płyty azbestowo – cementowe płaskie stosowane w budownictwie 2.002,10m² / 22.023,10kg

w różnym stanie technicznym wymagających utylizacji i unieszkodliwienia.

Tab. Wykaz miejscowości, rodzaj i ilość wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Czerwonka

Miejscowość	Rodzaj wyrobu	Ilość m ²	Ilość kg	Stopień pilności
Adamowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	2 183,00	24 013,00	1
Budzyno Wałędzięta	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	15 473,50	170 208,50	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	272,50	2.997,50	1
Budzyno Bolki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	9.733,00	107.063,00	1
Budzyno Lipniki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	4 879,00	53 669,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	192,00	2 112,00	1
Cieciórki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane	5 074,00	55 814,00	1

Szlacheckie	w budownictwie;			
Ciecórki Włociańskie	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	4.771,00	52 481,00	1
Ciemniewo	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	1.946,00	51 406,00	1
Czerwonka Szlachecka	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	12 731,00	140 041,00	1
Czerwonka Włociańska	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	9 993,00	109 923,00	1
Dąbrówka	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	25 812,00	283 932,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	230,00	2.530,00	1
Guty Duże	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	8 990,00	98 890,00	1
Guty Małe	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	9 448,00	103 928,00	1
Jankowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	18 545,00	203 995,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	102,00	1.122,00	1
Janopole	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	9 622,00	105 842,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie;	180,00	1.980,00	1
Kałęczyn	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	4 160,00	45 760,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	48,00	528,00	1
Krzyżewo Jurki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane	7 736,00	85 096,00	1

	w budownictwie			
Krzyżewo Marki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	3 880,00	42 680,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	168,00	1.848,00	1
Lipniki	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	8 552,00	94 072,00	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	140,00	1.540,00	1
Mariampole	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	2 780,00	30 580,00	1
Nowe Zacisze	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	1 986,00	21 846,00	1
Perzanowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	26 610,00	292 710,00	1
Ponikiew Wielka	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	3 130,00	34 430,00	1
Sewerynowo	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	2 973,00	32 703,00	1
Soje	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	3 566,00	39 226,00	1
Tłuszcz	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	11 021,00	121 231,00	1
Ulaski	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	14 968,40	164 652,40	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	669,60	7 365,60	
RAZEM	Płyty faliste azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie ;	230 562,90	2 536 191,90	1
	Płyty płaskie azbestowo – cementowe stosowane w budownictwie	2 002,10	22 023,10	

Dane z gminy, stan na dzień 31.08.2012r.

W 2011r. z 21 nieruchomości z terenu gminy usunięto 4135,5m² wyrobów azbestowych. Gmina w wyniku złożonego wniosku otrzymała w 2011 dotację z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w wysokości 62032,50zł na realizację usuwania i unieszkodliwiania azbestu. W 2012 roku otrzymano dotację z w/ Funduszu w kwocie 22736,70zł na usunięcie 3551,95m² wyrobów zawierających azbest. W celu prawidłowego działania w gospodarce odpadami Gmina Czerwonka podjęła uchwałę Nr XVIII/68/2008 z dnia 22 lipca 2008 r. o przystąpieniu do Międzygminnego Związku Regionu Ciechanowskiego z siedzibą w Ciechanowie zarejestrowanego ostatecznie 24 czerwca 2009 r. Zadaniem Związku jest wykonywanie zadania publicznego w zakresie tworzenia warunków do utrzymania porządku i czystości na terenach gmin będących uczestnikami w dziedzinie gospodarki odpadami. Wspólnie z innymi gminami zapewnia budowę, utrzymanie i eksploatację urządzeń do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów komunalnych. Głównymi zadaniami jest budowa regionalnego zakładu gospodarki odpadami składającego się z instalacji odzysku i składowiska odpadów w Woli Pawłowskiej, stacja przeładunkowa wraz z kruszarnią odpadów budowlanych w Makowie Mazowieckim, stacja przeładunkowa wraz z kwaterą dla azbestu w Oględzie koło Przasnysza, stacja przeładunkowa wraz z miejscem składowania odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektronicznego i elektrycznego w Płocochowie koło Pułtuska. W skład projektu wchodzi m.in. następujące instalacje:

- do wytwarzania paliwa alternatywnego,
- do przetwarzania zużytych baterii i akumulatorów,
- do unieszkodliwiania odpadów medycznych i weterynaryjnych innych niż spalarnia,
- do regeneracji olejów odpadowych,
- unieszkodliwiania PCB,
- do unieszkodliwiania przeterminowanych środków ochrony roślin,
- do zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych,
- kompostownia odpadów organicznych selektywnie zbieranych,
- sortownia odpadów komunalnych selektywnie zebranych,
- sortownia zmieszanych odpadów komunalnych,

- stacja demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- instalacja do fermentacji odpadów organicznych selektywnie zbieranych,
- zakład mechaniczno- biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych,
- zakład przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego ,
- do recyklingu zużytych opon,
- wykorzystująca paliwa alternatywne,
- do poddawania odzyskowi odpadów z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej.

Składowisko odpadów komunalnych na terenie gminy Czerwonka zlokalizowane było w miejscowości Dąbrówka, które na podstawie decyzji Starosty Makowskiego Nr ROŚ.7643-1/1/05 z dnia 28.05.2005 r. zostało zamknięte i przeznaczone do rekultywacji w kierunku leśnym. Rekultywacja składowiska nastąpiła do 15.06.2010 r. Monitoring - przewidywane zakończenie w 2039 roku.

W latach 2010 i 2011 nie zlikwidowano żadnego „dzikiego wysypiska”, lecz władze bardzo chętnie uczestniczą w różnego rodzaju akcjach tj. np. „Sprzątanie świata”.

Na terenie Gminy Czerwonka nie funkcjonuje żadna mechaniczna oczyszczalnia ścieków, funkcjonuje 140 przydomowych oczyszczalni, z których osady nie są zagospodarowywane, ponieważ następuje ich samooczyszczanie. W latach 2014 - 2018 gmina planuje budowę mechanicznej oczyszczalni wraz z dalszym budowaniem oczyszczalni przydomowych.

III.3.2. Kierunki działań i działanie w latach 2012-2015 r. z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono cel średniookresowy- Racjonalna gospodarka odpadami oraz określono sześć kierunków działań m.in. takie jak:

1. zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60% wytworzonych
- objęcie zorganizowanym systemem odbieranie odpadów komunalnych wszystkich mieszkańców oraz nieruchomości niezamieszkałych,

- objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych,
  - zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji,
  - wdrożenie nowych technologii w zakresie odzysku, recyklingu i zmniejszania ilości odpadów,
2. usunięcie i unieszkodliwianie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest,
- gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest,
  - usuwanie wyrobów zawierających azbest,
3. eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów:
- realizacja programu „czyste lasy na Mazowszu”.

III. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

III.4.1 Stan aktualny i uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych.

Hałas to dźwięki o częstotliwościach od 16 do 16 000 Hz.

Hałas można podzielić na:

- * przemysłowy,
- * drogowy.
- * komunalny (w miejscach publicznych, w pomieszczeniach mieszkalnych).

Największe natężenie hałasu zanotowano na drodze krajowej Nr 60 Płock-Białystok, a następnie na Białoruś.

Dopuszczalny poziom hałasu w środowisku, określony rozporządzeniem Ministra Środowiska, w zależności od rodzaju terenu i źródła emisji, w porze dziennej wynosi od 60 do 75 dB, w porze nocnej od 45 do 67dB. Z badań Państwowego Zakładu Higieny wynika, że granicą, powyżej której hałas należy traktować jako uciążliwy, jest poziom 60-65 dB.

W odniesieniu do hałasu komunikacyjnego przyjęto (dane PZH), iż jest on mało uciążliwy poniżej 52 dB, średnio uciążliwy w przedziale od 52 do 62 dB,

o dużej uciążliwości w granicach 63-70 dB i o bardzo dużej uciążliwości powyżej 70 dB. Hałas powyżej 85 dB jest już uznawany za szkodliwy, długotrwałe jego oddziaływanie może powodować uszkodzenia słuchu z jego utratą włącznie.

Nie były przeprowadzane pomiary natężenia hałasu na terenie gminy.

4.2.Promieniowanie elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne jest nowym zanieczyszczeniem środowiska, których główne źródła powstawania to: linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 KV i związane z nimi stacje elektroenergetyczne.

Punktami promieniowania niejonizującego są zlokalizowane na terenie gminy stacje bazowe telefonii komórkowej analogowej wszystkich sieci, które instalowane są na specjalnych masztach, pojedyncze nadajniki radiowe, urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne będące w dyspozycji policji, straży pożarnej, ośrodkiem medycznym. Usługi świadczone przez TP.S.A obejmują 92 % mieszkańców gminy.

Na terenie gminy Czerwonka sieć energetyczna jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy.

Odbiorcy energii zasilani są rozległą siecią linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV wychodzących ze stacji transformatorowej RPZ 15/15 kV . Należy na terenie gminy poprawić warunki i parametry zasilania w energię elektryczną poprzez modernizację istniejącej stacji RPZ i przystosowanie jej do wymogów Głównego Punktu Zasilania (GPZ) o parametrach technicznych 110/15kV Z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców gminy.

Określenie wpływu fal elektromagnetycznych na środowisko i zdrowie mieszkańców przy obecnie posiadanej wiedzy jest niemożliwe. Pola magnetyczne stacji bazowych telefonii komórkowej, pojedyncze nadajniki radiowe, urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne będące w dyspozycji policji, straży pożarnej, ośrodkach medycznych (szpital w Makowie Mazowieckim) są wypromieniowane na bardzo dużych wysokościach, w miejscach niedostępnych dla ludzi. Wobec powyższego nie

można dokonać oceny stopnia zanieczyszczenia powietrza.

III.4.2. Kierunki działań i działanie w latach 2012-2015 r. z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono cel średniookresowy: ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dwa kierunki działań i następujące działania:

1. Ograniczenie emisji hałasu do środowiska:
  - modernizacja, przebudowa dróg .
2. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi:
  - prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji).

III.5.1 Zasoby energetyczne, ciepłe

Na terenie gminy znajdują się udokumentowane złoża kopalin oraz tereny górnicze. Główne surowce okrucowe to : piaski, żwiry i pospółki zalegające w postaci czap o nienilansowych zasobach. W miejscowościach Guty Duże (Guty Pole S), Kałęczyn (Kałęczyn I) znajdują się udokumentowane i eksploatowane złoża kruszywa naturalnego w kategorii C1. Stwierdzono również i wstępnie rozpoznano złoża kopalin:

- złożo „Zacisze Kolonia” – drobne i średnioziarniste piaski z zastosowaniem do produkcji cegły wapienno – piaskowej,
- złożo „Krzyżewo Marki” - piaski drobne, średnie i różnoziarniste przydatne do produkcji piasków budowlanych,
- złożo „Cieciórki Szlacheckie” – piaski drobno i średnioziarniste przydatne do produkcji piasków budowlanych,
- złożo „Ulaski” zasoby torfu,
- złożo „Budzyno Lipniki” - zasoby piasków ze żwirem i piasków.

Przez gminę przebiegają:

- linia energetyczna 100KV relacji Ostrołęka – Maków Mazowiecki,

- gazociąg tranzytowy wysokiego ciśnienia stanowiący fragment gazociągu Jamalskiego.

Sieć energetyczna na terenie gminy jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity system krajowy.

Odbiorcy energii zasilani są rozległą siecią linii elektroenergetycznych średniego napięcia 15 kV wychodzących ze stacji transformatorowej RPZ 15/15 kV. Należy na terenie gminy poprawić warunki i parametry zasilania w energię elektryczną poprzez modernizację istniejącej stacji RPZ i przystosowanie jej do wymogów Głównego Punktu Zasilania (GPZ) o parametrach technicznych 110 /15kV Z energii elektrycznej korzysta 100% mieszkańców gminy.

Zmiany klimatu, kwaśne deszcze, dziura ozonowa, degradacja chemiczna gleb jest wynikiem działalności człowieka na środowisko. Emisja do atmosfery gazów: dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu jest głównym problemem ekologicznym. Źródłem tych gazów jest spalanie paliw, głównie dla celów energetycznych. Należy podejmować działania zmierzające do zmniejszenia energochłonnych procesów produkcyjnych, zmianę struktury zużycia paliw. Zakłada się rozwój energii odnawialnych, w tym produkcji biomasy i jej gospodarczego wykorzystania dla celów energetycznych.

Gmina Czerwonka położona jest na obszarze wschodniej części kraju, gdzie strefa klimatyczna charakteryzuje się dużymi amplitudami temperatur pomiędzy średnimi miesięcznymi stycznia i lipca. W ciągu roku jest od 50 do 60 dni mroźnych, od 110 do 138 dni z przymrozkami czyli w III strefie klimatycznej, gdzie przeciętny sezon ogrzewania trwa ~200 dni. Produkcja energii cieplnej bazuje głównie na węglu, drewnie co jest powodem niewysokiego zanieczyszczenia emisją niską. Na terenie gminy ogrzewanie oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła tj. węglu, koksie, gazie płynnym, oleju opałowym, energii elektrycznej a w nowo budowanych budynkach na pompach ciepła. Przewiduje się zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła. Zadanie to będzie realizowane poprzez wykorzystanie energii odnawialnej, montaż instalacji solarnych oraz ogniw fotowoltaicznych na budynkach indywidualnych i użyteczności publicznej jak również poprzez budowę

elektrowni wiatrowych i budowę biogazowi.

W celu obniżenia zanieczyszczenia emisją niską wprowadza się inwestycje popytowe, polegające na termomodernizacji istniejących budynków.

III.5.2. Kierunki działań i działania w latach 2012-2015 r. z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono cel średniookresowy tj. zrównoważone wykorzystanie energii oraz dwa kierunki działań i następujące działania:

1. Kierunek działań: poprawa efektywności energetycznej:

- * racjonalizacja obowiązku oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego,
- * wprowadzanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii oraz systemu zarządzania energią i systemu audytów w tym modernizacja oświetlenia ulicznego,
- * termomodernizacje budynków.

III.6.1. Walory przyrodnicze I krajobrazowe.

Gmina Czerwonka położona jest na obszarze wyróżniającym się naturalnością krajobrazu. Środowisko naturalne gminy cechuje niewielkie zanieczyszczenie Doliny rzek i duże kompleksy leśne decydują o wartościach przyrodniczych gminy. Teren gminy ze względu na niski stopień degradacji środowiska przyrodniczego, brak uciążliwego przemysłu oraz istnienie wartościowych obiektów środowiska przyrodniczego, walory krajobrazowe, funkcje ekologiczne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym (jako banki genetyczne flory i fauny) zaliczany jest do obszaru Zielone Płuca Polski. Obszar Zielonych Płuc Polski obejmuje województwa: podlaskie, warmińsko – mazurskie, północno – wschodnią część mazowieckiego, zachodnią część pomorskiego oraz kujawsko – pomorskie. Sejm RP dnia 14 września 1994r. uchwalił deklarację uznającą obszar Zielonych Płuc Polski za region, w którym należy przestrzegać zasad ekorozwoju.

Obszar gminy położony jest na granicy dwóch regionów :

- Polski Północno – Wschodniej, charakteryzującej się małym stopniem

uprzemysłowienia, bardzo dobrze rozwiniętą infrastrukturę techniczną, niezniszczonym środowiskiem naturalnym – obszar Zielonych Płuc Polski- jest zachętą dla turystów a także dla inwestorów z branż przemysłu wymagającego czystego powietrza, wody oraz dla rolników chcących prowadzić ekologiczne gospodarstwa.

- Regionu aglomeracji warszawskiej, który posiada najszybsze tempo rozwoju gospodarczego w Polsce, ogromnymi inwestycjami, w tym firm zagranicznych, dużą liczbą obiektów usługowych, handlowych, instytucji finansowych.

Przez teren gminy przepływa rzeka Orzyc, która wykorzystywana jest jako szlak kajakowy.

Rozwój turystyki przynosi mieszkańcom gminy korzyści z tytułu sprzedaży turystom produktów rolnych ale stwarza również zagrożenie dla środowiska naturalnego.

Problemem gminy jest zaśmiecanie lasów odpadami komunalnymi , co powinno ulec radykalnej zmianie po wejściu w życie znowelizowanej ustawy o utrzymaniu czystości i porządku na terenie gminy, gdzie z dniem 01.07 2013 roku gmina przejmie „rynek śmieciowy”.

- W celu polepszenia atrakcyjności turystycznej gminy władze realizować będą z organizacja atrakcyjnych punktów widokowych dla turystów,
- rozpowszechnianie spływów kajakowych po rzece Orzyc,
- stworzenia lepszych warunków do tworzenia gospodarstw agroturystycznych,
- modernizacja dróg o znaczeniu lokalnym i regionalnym,
- budowa ekologicznych oczyszczalni przydomowych oraz szamb ekologicznych.

Formy ochrony przyrody.

Teren gminy jest znacznie zalesiony, lasy zajmują powierzchnię 4.596,60 ha, z czego 1.948,90 ha należy do Skarbu Państwa a 2.647,69ha należy do osób prywatnych.

Gmina Czerwonka na dzień dzisiejszy nie posiada rezerwatów przyrody ale wg planu zagospodarowania przestrzennego gminy są dwie strefy ochrony ekologicznej tzw. Obszary chronionego krajobrazu:

- strefa dolin rzek Orzyca i Różanicy wraz z przyległymi łąkami i pastwiskami, gdzie obowiązuje zakaz zmiany ich użytkowania, naruszenia ich stanu a szczególnie skarp;
- strefa ochrony ekologicznej lasów, która obejmuje tereny leśne na południu gminy wchodzące w skład obszaru chronionego krajobrazu.

Położenie geograficzne – geologiczne gminy stanowi o wartościach przyrodniczo – krajobrazowych terenu. Obszar gminy w całości wchodzi w granice obszaru funkcyjnego „Zielone Płuca Polski”, który jest terenem o wybitnych walorach krajobrazowych i funkcjach ekologicznych o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Teren gminy Czerwonka jest o niskim stopniu degradacji środowiska przyrodniczego.

Na terenie gminy nie występują inne formy ochrony przyrody w tym obszary NATURA 2000, jak również obszary węzłowe oraz biocentra znaczeniu krajowym i międzynarodowym wyznaczone w sieci ECONET i obszary CORINE Biotops.

Na terenie gminy nie ma pomników przyrody.

III.6.2. Kierunki działań i działania w latach 2012- 2015 r. z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono cel średniookresowy: ochrona walorów przyrodniczych oraz kierunki działań:

1. Kierunek działań- ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych:
  - Budowa i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody,
  - Weryfikacja i aktualizacja aktów prawnych ustanawiających formy ochrony przyrody,
  - Zachowanie naturalnych terenów zalewowych rzeki Orzyc.
2. Kierunek działań: kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniającej walory przyrodnicze i krajobrazowe:

- Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych,
- Określenie terytorialne obszarów niezbędnych dla zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych.
- Utrzymanie terenów zieleni przy drogach,

III. 7. Bezpieczeństwo ekologiczne.

Przez teren gminy przepływa rzeka Orzyc, która nie posiada obwałowania, co jest przyczyną szczególnego zagrożenia powodziowego w miejscowościach :

- Budzyno Wałędzięta,
- Budzyno Bolki.

III.7.2. Kierunki działań i działania w latach 2012 – 2015 z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono następujące cele średnookresowe, kierunki działań i działania:

Cel średnookresowy : ochrona przed powodzią i suszą.

1.Kierunek działań : przygotowanie oraz aktualizacja dokumentów planistycznych i map w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.

- Wyznaczenie i wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego granic obszarów bezpośredniego oraz potencjalnego zagrożenia powodzią.

2.Kierunek działań: przygotowanie i modernizacja technicznego zaplecza w zakresie ochrony przed powodzią i suszą;

- Poprawa stanu istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej,
- Doskonalenie wczesnego systemu ostrzegania przed zjawiskami hydrogeologicznymi i meteorologicznymi.

Cel średnookresowy : ochrona przed osuwiskami:

1.Kierunek działań : ochrona przed osuwiskami.

Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego w zapisach dotyczących rejonów osuwiskowych warunków wynikających z badań geologiczno – inżynierskich.

III. 8.1. Edukacja ekologiczna społeczeństwa.

Zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach spowoduje zmianę w części administracyjnej gospodarki odpadami. Mieszkańcy będą musieli zaakceptować najprawdopodobniej nowe rozwiązania, które zaproponuje samorząd. Istotną kwestią, ogromnym problemem szczególnie wśród mieszkańców domów jednorodzinnych jest spalanie odpadów w piecach do tego nieprzystosowanych. Jest to pozorna oszczędność ekonomiczna, ale bardzo dotkliwa szkoda w środowisku i w zdrowiu człowieka.

Edukacja ekologiczna powinna być prowadzona już od najmłodszych lat. Ważne jest aby dzieci już w przedszkolu, czy wczesnych klasach szkoły podstawowej nabierały dobrych praktyk, dlatego należy każde najdrobniejsze sukcesy nagradzać. Warto więc organizować różnego rodzaju konkursy czy szkolenia.

III.8.2. Kierunki działań i działania w latach 2012-2015 r. z perspektywą do 2018 r.

Wyznaczono dwa cele średniookresowe.

Pierwszy cel średniookresowy: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy Czerwonka oraz następujące kierunki działań i działania:

1. Kierunek działań: Kształtowanie i promocja postaw prośrodowiskowych:
  - organizowanie kampanii informacyjno- edukacyjnych oraz akcji lokalnych dla wszystkich grup społecznych, dotyczących zasad i postaw prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami,

- działania informacyjno-edukacyjne na temat zanieczyszczeń powietrza, ich wpływu na zdrowie i i możliwość zmniejszenia tych zanieczyszczeń przez nowe społeczeństwo.

2. Kierunek działań: Edukacja medialna dzieci i młodzieży:

- organizacja cyklicznych konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży.

Cel średnio okresowy: udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska.

3. Kierunek działań: rozszerzenie zakresu informowania społeczeństwa o środowisku i jego stanie:

- Udział w szkoleniach i warsztatach pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku,
- Upowszechnianie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska.

Tab. Harmonogram realizacji działań na lata 2012-2015 z perspektywą do 2018 r.

I.p.	Działania	Jednostka realizująca	Lata realizacji	Źródła finansowania
Obszar priorytetowy I- Poprawa jakości środowiska				
I.1.	Cel średniookresowy- poprawa jakości powietrza, w tym dążenie do osiągnięcia poziomu długoterminowego			
Kierunek działań- ograniczenie emisji powierzchniowej i punktowej				
I.1.1.	Termomodernizacja budynków	Jednostki sektora finansów publicznych wspólnoty, kościoły, budynki użyteczności publicznej	2012-2018	Środki własne, kredyty i pożyczki (w tym z WFOŚiGW), fundusze unijne
Kierunek działań: Ograniczenie emisji liniowej				
I.1.2.	Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej	zarządcy dróg	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty i pożyczki, fundusze unijne
I.1.3.	Stosowanie przy modernizacji dróg i parkingów materiałów i technologii gwarantujących ograniczenie emisji pyłu podczas eksploatacji	zarządcy dróg	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty i pożyczki, fundusze unijne
I.1.4.	Budowa ścieżek rowerowych	gmina, zarządcy dróg	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty i pożyczki, fundusze unijne
I.1.5.	Wprowadzanie ograniczeń prędkości na drogach o pyłującej nawierzchni	zarządcy dróg	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty i pożyczki, fundusze unijne
Cel średniookresowy- Poprawa jakości wód				
Kierunek działań: Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska, szczególnie w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków				
I.2.1	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
I.2.2.	Budowa oczyszczalni ścieków	gmina	2014-2018	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
I.2.3.	Budowa zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadku braku możliwości ekonomicznej i technicznej budowy lub podłączenia do kanalizacji sanitarnej	Prywatni właściciele, Gmina	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
I.2.4.	Budowa i modernizacja urządzeń odprowadzających oraz oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe przy zastosowaniu	Gmina, podmioty prywatne, zarządcy dróg, zarządcy obiektów	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne

	rozwiązań technicznych zapobiegających bezpośredniemu odprowadzaniu wód opadowych do cieków naturalnych oraz uzyskanie stosownych pozwoleń wodnoprawnych			
I.2.5.	Budowa, przebudowa systemów poboru, przesyłu i uzdatniania wody	Gmina, podmioty gospodarcze	zadanie ciągłe	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
Kierunek działań: Redukcja zanieczyszczeń wód spowodowanych działalnością rolniczą				
I.2.6.	Realizacja programów działań na obszarach szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego	gmina, MODR	2012-2015	Środki własne, kredyty, środki NFOŚiGW
I.2.7.	Właściwe stosowanie i przechowywanie nawozów naturalnych (m.in. wyposażenie jak największej liczby gospodarstw rolnych w zbiorniki na gnojowicę i płyty obornikowe)	Rolnicy indywidualni, gmina, MODR	2012-2014	Środki własne, PROW
Cel średniookresowy- Racjonalna gospodarka odpadami				
Kierunek działań: zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów, w tym zmniejszenie masy składowanych odpadów do max. 60% wytworzonych				
I.3.1.	Objęcie zorganizowanym systemem odbieranie odpadów komunalnych właścicieli nieruchomości zamieszkałych stale i czasowo	Gmina,	do 2013r.	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
1.3.2.	Objęcie wszystkich mieszkańców systemem selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina,	do 2013 r.	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
I.3.3.	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	Gmina,	2012-2020 r.	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
1.3.4.	Wdrożenie nowych technologii w zakresie odzysku, recyklingu i zmniejszania ilości odpadów	Gmina,	2012-2020 r.	Środki własne, kredyty, środki WFOŚiGW, fundusze unijne
Kierunek działań: usunięcie i unieszkodliwianie do 2032 r. wszystkich wyrobów zawierających azbest				
1.3.6.	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest	Gmina	do 2032 r	Środki własne jednostki
1.3.7.	Przygotowanie programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina	do 2012 r	Środki własne jednostki

1.3.8.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest	Gmina, właściciele obiektów, podmioty gospodarcze	do 2032 r	Środki własne jednostki, kredyty, WFOŚiGW, BOŚ, fundusze unijne
Kierunek działania : właściwe zagospodarowanie osadów ściekowych				
1.3.9.	Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez prawidłowe ich zagospodarowanie	Gmina	do 2014 r.	Środki własne jednostki, kredyty, WFOŚiGW, BOŚ, fundusze unijne
Kierunek działań: eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów				
1.3.10.	Realizacja programu „ czyste lasy na Mazowszu”	RDLP	2012-2014	Środki własne jednostki
Cel średniookresowy- Ochrona powierzchni ziemi				
Kierunek działań- ochrona gleb użytkowanych rolniczo				
I.4.2.	Badania zasobności gleb jako podstawy do wyznaczania kolejności wapnowania i określenia właściwego nawożenia	Rolnicy indywidualni	Zadania ciągłe	Środki własne
I.4.3.	Realizacja programu rolnośrodowiskowego	MRiRW, ARiMR, ARR, Województwo Mazowieckie, rolnicy indywidualni	Zadania ciągłe	Środki własne, fundusze unijne
I.4.4.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	Gmina, MBPR	Zadania ciągłe	Środki własne
Kierunek działań – Edukacja ekologiczna rolników				
I.4.5.	Upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych	MRiRW, MODR	2012-2014	Środki własne jednostki, PROW
Cel średniookresowy- ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym				
Kierunek działań: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi				
I.5.1.	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	Gmina, starosta, marszałek RDOŚ	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki
Obszar priorytetowy II- Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych				
II.1.Cel średniookresowy- Zrównoważone wykorzystanie energii				
Kierunek działań: poprawa efektywności energetycznej				
II.1.1.	Racjonalizacja obowiązków oszczędności energii przez jednostki sektora publicznego	Gmina oraz pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki, wfośigw

II.1.2.	Wprowadzanie nowoczesnych i energooszczędnych technologii oraz systemu zarządzania energią i systemu audytów (w tym modernizacja oświetlenia ulicznego)	Gmina, powiat, podmioty gospodarcze oraz pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki, wfośigw
II.1.3	Przygotowanie dokumentacji dotyczącej zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe	Gmina	2013-2018	Środki własne jednostki,
Kierunek działań: Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii				
II.2.1.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	Powiat, gmina, kościoły, podmioty gospodarcze oraz pozostałe jednostki sektora finansów publicznych	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki, wfośigw, fundusze unijne
II.2.2.	Wykorzystanie energii odnawialnej poprzez montaż instalacji solarnych oraz ogniwo fotowoltaicznych na budynkach indywidualnych oraz budynkach użyteczności publicznej	Gmina, podmioty gospodarcze, pozostałe jednostki sektora finansów publicznych osoby prywatne	2012-2018	Środki własne jednostki, nfośigw, wfośigw, fundusze unijne
II.2.3.	Budowa elektrowni wiatrowych	Gmina, podmioty gospodarcze	2012 - 2014	Środki własne jednostki, NFOiGW, WFOŚiGW, Poi, RPOWM, PROW, PoISEFF
II.2.4	Budowa biogazowni	Gmina, podmioty gospodarcze	2013 - 2018	Środki własne jednostki, NFOiGW, WFOŚiGW, Poi, RPOWM, PROW, PoISEFF
II.2.5.	Wykorzystanie biomasy do produkcji ciepłej i energii elektrycznej	Gmina, podmioty gospodarcze	2012 - 2018	Środki własne jednostki, NFOiGW, WFOŚiGW, Poi, RPOWM, PROW, PoISEFFa
III.1. Cel średniookresowy: ochrona walorów przyrodniczych				
Kierunek działań: ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych				
III.1.1.	Budowa i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody	Gmina	2012-2014	Środki własne jednostki
III.1.2.	Utworzenie korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Orzyc poprzez przywrócenie drożności rzece oraz zniesienie lub ograniczanie barier, które	Gmina	2012-2014	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, fundusze unijne

	tworzy istniejąca infrastruktura techniczna, dla przemieszczających się zwierząt			
III.1.3.	Weryfikacja i aktualizacja aktów prawnych ustanawiających formy ochrony przyrody	Gmina, RDOŚ, Województwo Mazowieckie	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki
III.1.4.	Zachowanie naturalnych terenów zalewowych rzeki Orzyc	Gmina, właściciele terenu	2012-2018	Środki własne
Kierunek działań: kształtowanie polityki zagospodarowania przestrzennego gminy uwzględniającej walory przyrodnicze i krajobrazowe				
III.1.5.	Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych	Gmina	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki
III.1.6	Planowanie inwestycji z zachowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych	Gmina	Zadania ciągłe	Środki własne jednostki
III.1.7.	Określenie terytorialne obszarów niezbędnych dla zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej obszarów o szczególnych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych	Gmina, RDOŚ	2012-2018	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, fundusze unijne
Kierunek działań: Udroźnianie, kształtowanie, odtwarzanie korytarzy ekologicznych doliny rzeki Orzyc umożliwiające przemieszczanie się zwierząt i funkcjonowanie populacji				
III.1.8	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych korytarzy ekologicznych doliny rzeki Orzyc, sposobów zabudowy i zagospodarowania terenów przyległych do nich	Gmina, organizacje pozarządowe	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki,
III.1.9.	Konserwacja rzeki Orzyc	RZGW, WZMiUW	2012-2018	Środki własne jednostki, fundusze unijne
Kierunek działań: ochrona i rozwój zieleni na terenach zurbanizowanych				
III.1.10.	Uregulowanie stanu własności terenów zieleni wraz z inwentaryzacją zieleni	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki,
III.1.11.	Modernizacja i pielęgnacja parków i skwerów oraz tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, fundusze unijne
III.1.12.	Utrzymanie terenów zieleni przy drogach	Zarządcy dróg	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, fundusze unijne
III.1.13.	Systematyczna pielęgnacja pomników przyrody	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, WFOŚiGW,

Cel średniookresowy: Zwiększenie lesistości				
Kierunek działań: Realizacja założeń „Programu zwiększenia lesistości dla Województwa Mazowieckiego do 2020 r.”				
III.2.1.	Zalesianie terenów z uwzględnieniem warunków przyrodniczo-krajobrazowych i potrzeb różnorodności biologicznej	RDLP, Prywatni właściciele lasów, powiaty	2012-2018	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, PROW
Obszar priorytetowy IV: poprawa bezpieczeństwa ekologicznego				
IV.1.Cel średniookresowy: ochrona przed powodzią i suszą				
Kierunek działań: Przygotowywanie oraz aktualizacja dokumentów planistycznych i map w zakresie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego				
IV.1.1.	Wyznaczenie i wprowadzenie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego granic obszarów bezpośredniego oraz potencjalnego zagrożenia powodzią	Gmina, MBPR	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki,
Kierunek działań: przygotowanie i modernizacja technicznego zaplecza w zakresie ochrony przed powodzią i przed suszą				
IV.1.2.	Poprawa stanu istniejącej infrastruktury przeciwpowodziowej	RZGW, WZMiUW, gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki
IV.1.3.	Budowa infrastruktury pozwalającej na zwiększenie retencji wody	WZMiUW, gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, fundusze unijne
IV.2.Cel średniookresowy: ochrona przed osuwiskami				
Kierunek działań: ochrona przed osuwiskami				
IV.2.1.	Wprowadzenie w planach zagospodarowania przestrzennego w zapisach dotyczących rejonów osuwiskowych warunków wynikających z badań geologiczno-inżynierskich	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki
Cel średniookresowy- ochrona przeciwpożarowa				
Kierunek działań- ochrona przed pożarami				
IV.3.1.	Budowa i modernizacja dróg przeciwpożarowych	RDLP, podmioty gospodarcze	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki
IV.3.2.	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnej	Gmina, powiat, KWSP,	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, WFOŚiGW, POiŚ
Obszar priorytetowy V: Edukacja ekologiczna społeczeństwa				
V.1. Cel średniookresowy: Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców Gminy				
Kierunek działań: Kształtowanie i promocja postaw prośrodowiskowych				
V.1.1.	Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz akcji lokalnych dla wszystkich	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, WFOŚiGW,

	grup społecznych, dotyczących zasad i postaw prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami			
Kierunek działań: Edukacja medialna dzieci i młodzieży				
V.1.3.	Organizacja konkursów ekologicznych dla dzieci i młodzieży	Gmina, szkoły	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki, WFOŚiGW,
V.2. cel średnio okresowy: udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska				
Kierunek działań: rozszerzenie zakresu informowania społeczeństwa o środowisku i jego stanie				
V.2.1.	Udział w szkoleniach i warsztatach pracowników instytucji publicznych oraz przedsiębiorców w zakresie przepisów o dostępie społeczeństwa do informacji o środowisku	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki,
V.2.2	Upowszechnianie informacji o podejmowanych akcjach, kampaniach i działaniach na rzecz aktywnej ochrony środowiska	Gmina	Zadanie ciągłe	Środki własne jednostki

IV. Realizacja założeń programowych.

IV.1. Instrumenty zarządzania środowiskiem.

Zarządzaniem środowiska zajmuje się administracja rządowa, samorządowa, instytucje im podporządkowane oraz podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Organy administracji odpowiedzialne za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają na celu głównie zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska i przestrzeganie norm racjonalnego korzystania ze środowiska. Podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska kierują się głównie efektami ekonomicznymi swojej działalności, muszą przy tym uwzględniać konieczność dotrzymywania wymagań określonych prawem. Modernizują też lub eliminują przestarzałe rozwiązania techniczne i technologiczne przeważnie uciążliwe dla środowiska, prowadzą kontrolę emisji.

Do zarządzania środowiskiem służą instrumenty prawne, finansowe i społeczne.

IV.2. Instrumenty prawne.

Do instrumentów prawnych należą:

- * Wydawanie zezwoleń, decyzji, koncesji na korzystanie ze środowiska,
- * Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego;

1) zasady zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska stanowią podstawę do sporządzania i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

2) w koncepcji, strategiach, planach i studiach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

a) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania powstawaniu zanieczyszczeń, zapewnienia ochrony przed powstającymi zanieczyszczeniami oraz przywracania środowiska do właściwego stanu;

b) ustala się warunki realizacji przedsięwzięć, umożliwiające uzyskanie optymalnych efektów w zakresie ochrony środowiska;

c) przeznaczenie i sposób zagospodarowania terenu powinny w jak największym stopniu zapewniać zachowanie jego walorów krajobrazowych.

Przed przystąpieniem do opracowania planu zagospodarowania wykonuje się studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania. Dla potrzeb tych opracowań wykonuje się opracowanie ekofizjograficzne, w którym charakteryzuje się poszczególne elementy przyrodnicze środowiska i ich wzajemne powiązania (*Prawo ochrony środowiska* - Art. 71),

2. Oceny oddziaływania na środowisko (ooś)

Procedura ocen oddziaływania na środowisko stosowana zgodnie z *Ustawą z 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25. poz. 150 z późniejszymi zmianami j.t.)* oraz *ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenie oddziaływania na środowisko* jest jednym z najważniejszych instrumentów ochrony środowiska. Stanowi ona uniwersalną procedurę weryfikowania programowania i planowania rozwoju, zagospodarowania przestrzennego oraz lokalizacji inwestycji (przedsięwzięć). Procedurze tej podlegają:

- projekty polityk, planów, strategii (np. projekty planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego),
- projekty dokumentów sektorowych (np. projekty programów w dziedzinie leśnictwa, transportu, gospodarki wodnej itp.),
- działania lokalizacyjne dotyczące przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określonych w *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 09 listopada 2010 r. (Dz. U. nr 213 poz. 1397)* w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Opracowaniami wykonywanymi podczas postępowania w sprawie ooś są odpowiednio: opracowania ekofizjograficzne, prognozy oddziaływania na środowisko lub raporty oddziaływania przedsięwzięć (obiektów) na środowisko. Organ prowadzący postępowanie publicznie informuje o tym, zbiera uwagi i wnioski, może przeprowadzić otwartą rozprawę administracyjną oraz rozpatruje zgłoszone uwagi i wnioski. Następnie informuje w podobny sposób o wyniku postępowania, tj. decyzji w sprawie.

3. Monitoring środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym jest monitoring środowiska, który oprócz funkcji informacyjnych (dla administracji rządowej, samorządowej oraz społeczeństwa) jest podstawą analiz, ocen lub decyzji. Państwowy monitoring środowiska prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Państwowy monitoring środowiska zapewnia dostarczanie informacji dla potrzeb opracowania planów zagospodarowania przestrzennego, wykonywania raportów ooś oraz prac studialnych i prognostycznych. Obecnie w określonych prawem przypadkach wprowadzono obowiązek wykonywania badań monitoringowych w przedsiębiorstwach lub na obiektach (np. w rejonie składowisk odpadów).

4. Pozwolenia zintegrowane.

Wprowadzanym obecnie nowoczesnym instrumentem prawnym są pozwolenia zintegrowane wydawane przez starostę lub wojewodę. Pozwolenie zintegrowane jest decyzją administracyjną będącą rodzajem licencji na prowadzenie działalności, na warunkach ustalonych dla wszystkich komponentów środowiska oraz przy spełnieniu wymagań

technicznych określonych jako najlepsze dostępne techniki. W pozwoleniu określane są ponadto rodzaje i ilości wykorzystywanej energii, surowców, materiałów i paliw. Pozwolenia zintegrowane wymagają instalacje, których działalność (ze względu na rodzaj i skalę) może powodować znaczne zanieczyszczenie środowiska. Rodzaje tych instalacji zostały określone w *Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dn. 26.07.2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. nr 122 poz. 1055)*. Konieczność uzyskania pozwoleń zintegrowanych ustawowo określona na 01.01.2004 r., została przesunięta do roku 2010 *Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 26.09.2003 r. (Dz. U. nr 177 poz. 1736) w sprawie późniejszych terminów do uzyskania pozwolenia zintegrowanego w zależności od typu instalacji*.

IV.3. Instrumenty społeczne.

Instrumenty społeczne polegają na:

* współpracy samorządu ze społeczeństwem: przede wszystkim w uczestniczeniu społeczeństwa w konsultacjach prowadzących do podejmowania decyzji w procesie zarządzania środowiskiem i wspólnym planowaniu lokalnej polityki ekologicznej;

ocenie i monitorowaniu skutków prowadzonej polityki ekologicznej;

prowadzeniu edukacji ekologicznej;

* włączeniu przedsiębiorców w realizację polityki ekologicznej gminy.

Kluczowym elementem w problematyce ochrony środowiska jest zwiększanie świadomości społecznej przez prowadzenie edukacji ekologicznej. W *Ustawie Prawo ochrony środowiska* zapisany został obowiązek włączenia problematyki ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju do programów nauczania wszystkich typów szkół i kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych.

Propagowanie edukacji ekologicznej wynika zarówno z dokumentów międzynarodowych (AGENDA 21, Konwencja z Aarhus z roku 1998) jak i krajowych. Zgodnie z *"Narodową strategią edukacji ekologicznej"* rząd zapewnia organizacyjne i techniczne wsparcie instytucjom publicznym na rzecz działań edukacyjnych i promocyjnych realizowanych przez organizacje ekologiczne. W *Prawie ochrony środowiska* uregulowany również został dostęp do informacji o środowisku, udział społeczeństwa w postępowaniach w sprawie ocen oddziaływania na środowisko i w działaniach dotyczących ochrony środowiska.

IV.4. Instrumenty finansowe.

Instrumentami finansowymi wykorzystywanymi do realizacji celów polityki ekologicznej są:

- opłaty i kary za korzystanie ze środowiska lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska,
- dotacje, kredyty i pożyczki ze źródeł krajowych lub zagranicznych,
- środki własne samorządu przeznaczone na ochronę środowiska, a pochodzące z innych źródeł.

Zadania związane z ochroną środowiska określone w przepisach prawnych (uwzględniające dostosowanie Polski do warunków Unii Europejskiej) wymagać będą znacznych nakładów finansowych.

Źródła finansowania ochrony środowiska będą zróżnicowane w zależności od rodzaju i okresu przewidywanego działania, a przede wszystkim od możliwości stosowania instrumentów finansowo-ekonomicznych zapewnionych na poziomie krajowym.

Fundusze na realizację polityki ekologicznej w gminie Czerwonka mogą pochodzić z następujących źródeł:

- środki własne gminy;
- środki budżetowe - publiczne dotacje celowe przydzielane na cele związane z ochroną środowiska z budżetu państwa lub województwa;
- środki własne ludności i przedsiębiorstw;
- celowe fundusze ekologiczne (NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki dawnego GFOŚiGW w rozdziale 90019 tj. wpływy i wydatki związane z gromadzeniem środków z opłat i kar za korzystanie ze środowiska);
- dotacje, kredyty i pożyczki niekomercyjne z krajowych instytucji finansowych;
- kredyty udzielane przez komercyjne instytucje finansowe (zwłaszcza banki), na cele ekologiczne;
- fundusz spójności i fundusze strukturalne Unii Europejskiej oraz fundusze sektorowych programów pomocowych;
- fundusze zagranicznych instytucji finansowych (np. Bank Światowy, Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Europejski Bank Inwestycyjny).

Dotychczas najbardziej istotne znaczenie w finansowaniu ochrony środowiska mają w Gminie Czerwonka: środki własne gminy, pożyczki z Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Obecnie, po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, duże nadzieje pokłada się w wykorzystaniu funduszy strukturalnych UE. W związku z kończąca się perspektywą programową Unii Europejskiej nie wiadomo do końca jak będą wyglądały możliwości pozyskania środków finansowych z ich funduszy.

Najbardziej istotą częścią źródeł finansowania ochrony środowiska w Polsce są celowe fundusze ekologiczne funkcjonujące obecnie na następujących poziomach administracji państwowej:

- na poziomie krajowym - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW);
- na poziomie regionalnym - Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (WFOŚiGW);

Zasady funkcjonowania funduszy określa *ustawa z dnia 27.04.2001 r. - Prawo ochrony środowiska*.

Fundusze te gromadzą wpływy z opłat uiszczanych przez podmioty za gospodarcze korzystanie ze środowiska oraz kar administracyjnych. Opłaty ekologiczne ponoszą korzystający ze środowiska, pomimo że ich działalność w tym zakresie jest zgodna z prawem. Jest to bowiem zapłata za korzystanie ze środowiska, stanowiąca pewien ekwiwalent strat ekonomicznych i społecznych, powstających w wyniku zanieczyszczenia środowiska i jego zmian. Opłaty te zostały ustanowione przez:

- *ustawę z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska,*
- *ustawę z dnia 16.10.1991 r. o ochronie przyrody,*
- *ustawę z dnia 18.07.2001 Prawo wodne,*
- *ustawę z dnia 27.04.2001 o odpadach.*

Kary ekologiczne są karami pieniężnymi płaconymi przez podmioty gospodarcze za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska.

Zebrane środki przeznacza się na dofinansowanie (głównie w formie dotacji) proekologicznych przedsięwzięć podejmowanych przez samorządy lokalne i podmioty gospodarcze, edukację ekologiczną i monitoring. Są to obecnie najbardziej rozpowszechnione formy finansowania zadań z zakresu ochrony środowiska.

W NFOŚiGW i WFOŚiGW przygotowuje się listy zadań, które mogą być przez nie dofinansowywane. Lista taka sporządzana jest corocznie (brak jest wieloletnich programów wydatkowania funduszy na realizację określonych zadań).

WFOŚiGW w Warszawie finansuje następujące dziedziny ochrony środowiska: ochrona powietrza, ochrona ziemi, ochrona wód, ochrona przyrody, gospodarka wodna, monitoring, edukacja ekologiczna, zagrożenia nadzwyczajne.

W momencie przystąpienia do Unii Europejskiej Polska zyskała dostęp do znacznie większych środków finansowych Unii Europejskiej:

- funduszy strukturalnych (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - ERDF, Europejski Fundusz Społeczny - ESF, Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej - EAGGF, LIFE);
- funduszu spójności przeznaczonego w połowie na wsparcie rozwoju transportu i w połowie na ochronę środowiska, który ma prowadzić do zmniejszenia dysproporcji ekonomicznych i społecznych między regionami.

Należy zauważyć, że obecna perspektywa finansowa w Unii Europejskiej kończy się w 2013 r. Nie znane są założenia co do finansowania inwestycji w latach następnych.

Organy ochrony środowiska.

Do organów ochrony środowiska należą:

1. Organy decyzyjne państwa: Sejm wraz z Senatem i Prezydentem oraz Rada Ministrów.
2. Centralne organy administracji państwowej: premier, ministrowie i kierownicy urzędów centralnych, ministerstwa i urzędy centralne.
3. Minister Środowiska – odpowiedzialny za realizację Polityki ekologicznej państwa, konwencji międzynarodowych, przygotowanie projektów ustaw ekologicznych i rozporządzeń wykonawczych

4. Marszałek – wydaje decyzje analogiczne do starosty, ale w odniesieniu do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających obligatoryjnie raportu o oddziaływaniu na środowisko,
5. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Regionalni Dyrektorzy Ochrony Środowiska m. in. obejmują ochroną konserwatorską cenne formy ochrony przyrody (w tym obszary Natura 2000), opiniują projekty decyzji na wycinkę drzew rosnących w pasie drogowym czy są organem opiniującym w postępowaniach o wydanie decyzji środowiskowej.
6. Samorzady terytorialne: gminne, powiatowe, wojewódzkie.
  - a) Wójt, burmistrz, prezydent miasta:
    - rozpatrują sprawy związane z korzystaniem ze środowiska przez osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami,
    - wycinaniem drzew, krzewów,
    - utrzymaniem zieleni,
    - realizują uchwały rad gmin w sprawie utrzymania czystości i porządku w gminach,
    - zaopatrzenia w wodę,
    - zaopatrzenia ciepło,
    - zaopatrzenia energię,
    - odprowadzenia ścieków,
    - systemu zbierania odpadów komunalnych,
    - realizacji postanowień planu zagospodarowania przestrzennego gminy.
  - b) Starosta – główny decydent w ochronie środowiska, sprawujący nadzór nad lasami nie stanowiącymi własności Skarbu Państwa, spółkami wodnymi, racjonalną gospodarką łowiecką, ochroną przyrody, realizujący zadania z zakresu edukacji ekologicznej.

Rodzaje decyzji, które wydaje starosta:

    - pozwolenie na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
    - pozwolenie na emitowanie hałasu do środowiska,
    - decyzja uzgadniająca zakres, sposób i termin zakończenia rekultywacji,
    - pozwolenie zintegrowane,
    - pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód,
    - pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych,

- pozwolenie wodnoprawne na rolnicze wykorzystanie ścieków, w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód,
  - pozwolenie wodnoprawne na wprowadzenie do urządzeń kanalizacyjnych ścieków zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego,
  - pozwolenie wodnoprawne na długotrwałe obniżenie zwierciadła wody podziemnej,
  - pozwolenie wodnoprawne na odwadnianie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych,
  - pozwolenie wodnoprawne na wydobywanie kamienia, żwiru, piasku, innych materiałów oraz ich składowanie,
  - pozwolenie na wytwarzanie odpadów,
  - decyzja zatwierdzająca program gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
  - pozwolenie na prowadzenie działalności w zakresie odzysku, unieszkodliwiania, transportu odpadów,
  - koncesje na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych (bez użycia materiałów wybuchowych i na powierzchni nie przekraczającej 2 ha i przewidywanym rocznym wydobyciu nie przekraczającym 20 000 m³,
  - zatwierdzenie projektu prac geologicznych, których wykonanie nie wymaga koncesji.
- c) Marszałek Województwa – zajmuje się egzekwowaniem opłat z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska i ich redystrybucją na rzecz funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej; prowadzi także bazę danych o emisjach substancji, wytwarzanych odpadach, pobranej ilości wody w województwie. Jest organem w zakresie melioracji wodnych, sprawuje kontrolę nad WFOŚiGW.
- Jednostki gospodarcze (produkcyjne i usługowe)

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska – wykonuje kontrole przestrzegania wymogów ochrony środowiska przez wszystkich korzystających ze środowiska, bada i ocenia stan środowiska (monitoring środowiska), wymierza kary za nieprzestrzeganie wymogów ochrony środowiska, prowadzi działania zapobiegające nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska.

Nowy podział kompetencji w zakresie ochrony środowiska nakłada na wszystkie szczeble samorządu i organów rządowych obowiązek wzajemnego informowania się i uzgadniania. Należy podkreślić wzmocnienie relacji i wpływu organów samorządowych na działanie Inspekcji Ochrony Środowiska oraz uprawnienia kontrolne organów samorządowych w zakresie wydanych przez siebie decyzji.

Władze Gminy odpowiadają za następujące zadania z zakresu gospodarki środowiskiem:

1. ochronę środowiska – najczęściej poprzez wprowadzanie zakazów i nakazów dotyczących sposobu użytkowania powierzchni, przestrzeni i zasobów naturalnych oraz poprzez organizacyjno – finansowe stwarzanie podstaw do budowy komunalnych urządzeń ochrony środowiska.
2. zarządzanie środowiskowe gminą,
3. promowanie zasad zrównoważonego rozwoju,
4. opracowywanie i realizacje programów ekorozwoju gminy, jak np. program ochrony środowiska czy strategia zrównoważonego rozwoju,
5. opracowywanie i realizacji jednostkowych proekologicznych dokumentów, jak np. dot. ograniczenia niskiej emisji, stworzenia parku miejskiego itp.

Do zadań własnych Gminy z zakresu środowiska należy:

- ład przestrzenny,
- gospodarka terenami,
- ochrona środowiska,
- dbałość o infrastrukturę techniczną służącą ochronie środowiska (wodociągi, oczyszczalnie ścieków, kanalizacja, składowiska odpadów)
- zieleń komunalna i zadrzewianie,

- utrzymanie czystości i porządku oraz gospodarka odpadami na terenie gminy,
- tworzenie warunków do selektywnej zbiórki odpadów,
- organizowanie ochrony przed bezdomnymi zwierzętami,
- zatwierdzenie ugody w sprawach zmian stosunków wodnych na gruntach,
- organizowanie ochotniczych drużyn ratowniczych,
- zarządzanie ewakuacją ludności na wypadek zagrożenia np. powodziowego,
- edukacja ekologiczna,
- opiniowanie projektów dokumentów dot. tworzenia parku krajobrazowego,
- wprowadzanie form ochrony przyrody,
- ustanawianie parków wiejskich i miejskich,
- * opiniowanie rocznych planów łowieckich,
- współdziałanie z dzierżawcami i zarządcami obwodów łowieckich oraz rozstrzyganie sporów

Oddziaływanie Gminy na środowisko naturalne może być bezpośrednie, jak w przypadku:

- zużycia energii, wody i innych materiałów przez pracowników urzędu
- recykling odpadów biurowych

* transport pracowników

- emisja zanieczyszczeń do atmosfery

i pośrednie, jak w przypadku:

- gospodarki komunalnej i mieszkaniowej,
- zaopatrzenia mieszkańców w wodę, energię elektryczną, ciepło i gaz,
- odprowadzania ścieków, - gospodarki odpadami,
- edukacji ekologicznej.

Władze gminne mogą wykonywać swe zadania z zakresu gospodarowania środowiskiem dzięki instrumentom finansowym i prawnym, takim jak:

- wydawanie zezwoleń na usuwanie drzew i krzewów,
- kary pieniężne za samowolne usuwanie drzew i zakrzewień bądź niszczenie zieleni,

- * ustanawianie ograniczeń czasu pracy lub korzystania z urządzeń uciążliwych dla środowiska,
- nakazywanie czynności ograniczających uciążliwość dla środowiska,
- określanie warunków i wymagań wobec osób hodujących zwierzęta domowe w zakresie bezpieczeństwa i czystości w miejscach publicznych,
- nakazywanie wykonania zabezpieczeń wody przed zanieczyszczeniem i zakaz odprowadzania ścieków bez pozwolenia wodnoprawnego.

Rada Gminy oddziałuje na środowisko pośrednio, poprzez:

1. uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
2. uchwalanie budżetu gminy,
3. uchwalanie planów gospodarczych i rozwojowych mikroregionu,
4. ustalanie zakresu działań jednostek pomocniczych,
5. uchwalanie podatków i opłat lokalnych, w tym np. stawek za usuwanie i unieszkodliwianie odpadów,
6. podejmowanie decyzji odnośnie współpracy z innymi jednostkami, jak np. tworzenie związku gmin itp.

Ochrona środowiska niejednokrotnie jest także realizowana przez stowarzyszenia i związki gmin, powołane np. w celu wspólnej gospodarki odpadami.

IV.5. Podsumowanie.

Wybór właściwej drogi rozwoju i zarządzania strategicznego regionem musi się opierać na rzetelnej analizie oddziaływania różnych czynników rozwoju w aktualnej rzeczywistości. Zgromadzenie wszelkich dostępnych i istotnych danych przy opracowaniu Programu Ochrony Środowiska oraz ich analiza połączona z wnioskowaniem stanowi podstawę przy opracowaniu tego typu dokumentów. Wiodącym narzędziem stosowanym do oceny czynników rozwoju przy uwarunkowaniach wewnętrznych i zewnętrznych jest analiza SWOT.

W ramach uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych analizowano następujące obszary:

Ochrona wód,

Gospodarka wodno – ściekowa,

Warunki glebowe,

Środowisko przyrodnicze,

Ochrona atmosfery,

Gospodarka odpadami,

Gospodarowanie zasobami środowiska.

Poniżej w tabeli przedstawiono mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia, które wywierają istotny wpływ na istnienie i rozwój środowiska.

Tab. 11 Analiza SWOT

	Mocne strony	Słabe strony
Ochrona wód	- zasoby wód podziemnych,	- słaba jakość wód powierzchniowych,
Gospodarka wodno - ściekowa	- wysoki stopień zwodociągowania, Gminy powstałej w XX wieku,	- brak centralnej oczyszczalni ścieków, - brak skanalizowania gminy szczególnie Czerwonki,
Warunki glebowe	- dużo terenów budowlanych dla osób fizycznych, małych i mikroprzedsiębiorstw.	- słabe gleby - brak terenów inwestycyjnych i budowlanych na terenie gminy z przeznaczeniem na specjalną strefę ekonomiczną.

Środowisko przyrodnicze	- duży potencjał przyrodniczy i kulturowy okolic rzeki Orzyc i Różanicy tworzące obszary chronionego krajobrazu, Najwyższa lesistość wśród gmin wiejskich powiatu i województwa,	Ryzyko występowania powodzi
Ochrona atmosfery		brak gazyfikacji gminy, brak rozpoznania oddziaływania źródeł promieniowania elektromagnetycznego, brak dużych terenów zielonych,
Gospodarka odpadami	- wstąpienie do Międzygminnego Związku Regionu Ciechanowskiego;	- problem podrzucania śmieci do lasu i rowów przydrożnych - składowanie jako dominujący sposób unieszkodliwiania odpadów, - brak systemu zbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych, - zbyt mała zbiórka odpadów zebranych selektywnie, - duża ilość azbestu do zdjęcia i unieszkodliwienia.
Gospodarka zasobami środowiska		- niedostateczny stopień świadomości ekologicznej społeczeństwa, - niski poziom socjalny części społeczeństwa,
	Szanse	Zagrożenia
	- integracja z UE i wpływ środków pomocowych, - regulacje ogólnokrajowe i międzynarodowe	- niedostateczna świadomość ekologiczna społeczeństwa, - częste zmiany przepisów prawa w zakresie ochrony

zobowiązujące do podniesienia jakości środowiska, - proces decentralizacji zarządzania środowiskiem, - postęp technologiczny, - korzystne warunki środowiska do wdrażania programów rolno-środowiskowych, - popyt w krajach UE na żywność produkowaną metodami ekologicznymi.	środowiska, - niedostateczne rozpoznanie niekorzystnych oddziaływań człowieka na środowisko (np. w zakresie zanieczyszczeń obszarowych). - niedostateczna pula środków finansowych, - kary finansowe i podwyższone opłaty za korzystanie ze środowiska w przypadku nie zrealizowania inwestycji służących ochronie środowiska.
---	---

Przytoczone w tabeli główne obszary tematyczne mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń oddziałujących na środowisko gminy są kwintesencją wypracowanej w dyskusji listy szans i problemów. Właściwe ich odczytanie i pogrupowanie tematyczne doprowadziło do skondensowanej listy zagadnień, z którymi należy się uporać w dążeniu do osiągnięcia sukcesu podczas realizacji strategii. Rezultat analizy SWOT pozwolił wypracować priorytety i działania Programu Ochrony Środowiska.

Gmina dysponuje wieloma atutami, od których racjonalnego wykorzystania zależy powodzenie podejmowanych działań w ramach określonych celów strategicznych i zadań. Wykonana analiza SWOT umożliwiła rozpoznanie i ocenę oraz ukazała potencjalne zagrożenia i kierunki ochrony środowiska.

Tab.12 Harmonogram realizacji programu ochrony środowiska

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Opracowanie i zatwierdzenie programu ochrony środowiska	+				+		
Wydzielenie w urzędzie miasta osób koordynujących wdrożenie programu	+						
Realizacja zadań	+	+	+	+	+	+	+
Ocena realizacji celów i zadań				+			+
Weryfikacja listy celów i priorytetów				+			
Monitoring wdrażania programu	+	+	+	+	+	+	+
Monitoring skutków realizacji programu			+		+		+
Raport z realizacji programu			+		+		+

Tab. 13 Przykładowe wskaźniki osiągniętych celów

Cele	Mierniki
1. Zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska	- % odzysku odpadów - % unieszkodliwianych odpadów niebezpiecznych - ilość obiektów poddanych termomodernizacji
2. Racjonalizacja gospodarki wodnej	- długość wybudowanej sieci wodociągowej - % ludności korzystającej z wodociągów sieciowych
7. Kształtowanie terenów zieleni miejskiej	- powierzchnia terenów zieleni gminnej urządzonej - Ilość posadzonych drzew i krzewów

IV.6. System zarządzania programem.

Do zarządzania programem ochrony środowiska Gminy Czerwonka posłużą instrumenty zarządzania środowiskiem (prawne, finansowe i społeczne) opisane szczegółowo w rozdziale III. W programie biorą udział cztery grupy uczestników:

Władze gminy: Rada Gminy jako uchwalająca program, Wójt Gminy Czerwonka jako odpowiedzialny za realizację programu, mieszkańcy i podmioty gospodarcze jako wnioskodawcy oraz organy opiniujące.

Politykę przestrzenną i ekologiczną oraz strategię rozwoju gminy kształtuje Rada Gminy, do której należy uchwalenie niniejszego programu ochrony środowiska, planu gospodarowania odpadami, strategii rozwoju, planu zagospodarowania przestrzennego.

Organem koordynującym znaczną część zadań ujętych w programie, a jednocześnie odpowiedzialnym za ich realizację jest wójt. Posiada on takie instrumenty prawne jak: zezwolenie, uzgodnienie, kontrola i nadzór. Odpowiednie ich wykorzystywanie może skłaniać korzystających ze środowiska do zachowań proekologicznych i podejmowania przedsięwzięć ujętych w gminnym programie ochrony środowiska. Kompetencje wójta w dziedzinie ochrony środowiska wynikają z następujących ustaw:

- * o samorządzie gminnym
- * Prawo ochrony środowiska z dnia 27.04.2001 r.
- * o ochronie przyrody z dnia 16.10.1991 r.
- * o odpadach z dnia 27.04.2001 r.
- * o utrzymaniu czystości i porządku w gminach

a w mniejszym zakresie:

- * Prawo wodne z dnia 18.07.2001 r.
- * Prawo geologiczne i górnicze
- * o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska Instrumenty społeczne - edukacyjny i informacyjny - wykorzystywane są przez samorząd, administrację lokalną oraz działające na terenie gminy organizacje ekologiczne.

IV.7. Realizujący zadania określone w programie.

Zadania określone w programie realizowane będą przez przedsiębiorstwa, organizacje, instytucje oraz wójta gminy jako inwestorów inwestycji na swoim terenie.

IV.7.1. Kontrolujący przebieg realizacji i osiągnięcie założonych w programie celów.

Kontrolą procesu realizacji programu zajmuje się Rada Gminy - poprzez ocenę przekazywanego raportu w cyklu czteroletnim. Na bieżąco kontrolę tą sprawuje jednostka utworzona w Urzędzie Gminy koordynująca wdrażanie programu. Efekty i stopień osiągnięcia celów założonych w programie oceniany jest na podstawie pomiarów i badań poszczególnych komponentów środowiska (tabela Przykładowe mierniki oceny wdrażania Programu Ochrony Środowiska).

IV.7.2. Beneficjenci efektów realizacji programu.

Głównym beneficjentem podejmowanych działań w zakresie ochrony środowiska są mieszkańcy gminy. Poprawa stanu środowiska odczuwana też będzie przez wszystkich ludzi przebywających nie tylko na terenie gminy ale i na terenie powiatu. Sprawna realizacja zwiększonych zadań z zakresu ochrony środowiska wymaga wzmocnienia administracji zajmującej się ochroną środowiska w gminie. Wskazane byłoby ponadto wzmocnienie struktur odpowiedzialnych za planowanie, koordynację i dofinansowanie programów inwestycyjnych związanych z ochroną środowiska.

BIBLIOGRAFIA.

1. **BEDNAREK R.**, Prusunkiewicz Z. Geografia gleb, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1997.
2. **BERNACIAK A.**, **GACZEK W.**, Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska, Akademia Ekonomiczna w Poznaniu, Poznań 2002.
3. **BŁASZYK T.**, **GÓRSKI J.**, Odpady a problemy zagrożenia i ochrony wód podziemnych, Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska, Warszawa 1996.
4. **CISZEWSKA A.**, Płaty i korytarze jako elementy struktury krajobrazu- możliwości i ograniczenia koncepcji, Problemy Ekologii Krajobrazu T.XIV, Warszawa 2004.
5. **DOMAŃSKI T.**, Strategiczne planowanie rozwoju gospodarczego Gminy, Wydawnictwo Hamal Books, Warszawa 1999.
6. **ANDERSON G.**, **ŚLESZYŃSKI J.**, Ekonomiczna wycena środowiska przyrodniczego, Wyd. Ekonomia i Środowisko, Białystok 1996.
7. Geografia Polski : środowisko przyrodnicze, red. nauk. L. Starkel, Wyd. Naukowe PWN, Warszawa 1999.
8. **KISTOWSKI M.**, **STASZEK W.**, Poradnik do opracowania gminnego i powiatowego programu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska, Gdańsk, Wydaw. DJ, 1999.
9. **KONDRACKI J.**, Geografia regionalna Polski, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1998.
10. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
11. **KOWALSKI A.**, **JANCZY Z.** Wdrożenie systemu zarządzania środowiskiem w regionie 2002 Kielce – Warszawa.
12. **NEUERBURG W.**, **PADEL S.** Rolnictwo ekologiczne w praktyce, Stowarzyszenie Ekoland, Warszawa 1994.
13. **PIONTEK F.**, tom I, rozdział I Środowisko przyrodnicze w strategii wzrostu gospodarczego i w rozwoju zrównoważonym.
14. **POSKROBKO B.**, Zarządzanie środowiskiem, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, 1998.
15. **POSKROBKO B.** Sterowanie ekorozwojem tom I i III Regionalne i gospodarcze aspekty ekorozwoju, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok, 1998.

15. Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002-2010, Warszawa, listopad 2002.
17. Przewodnik dostosowania prawa do prawa Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska, Komisja Wspólnot Europejskich, Warszawa styczeń 1998.
18. Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami położonych wzdłuż drogi krajowej nr 61 na terenie województwa mazowieckiego, Sejmik Województwa Mazowieckiego (Uchwała nr 137/09 z dnia 7 września 2009).
19. Program ochrony powietrza dla strefy powiat makowski, Sejmik Województwa Mazowieckiego (Uchwałą nr 170/09 z dnia 12 października 2011r.)
20. Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009- 2032, Rada Ministrów (Uchwała nr 122 z dnia 29 lipca 2009 r., M.P. Nr 50 , poz. 735)
21. RICHLING A., SOLON J., Ekologia krajobrazu“, Wyd. 2. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 1996.
22. SZLACHTA J., Programowanie rozwoju regionalnego w Unii Europejskiej, Wydawnictwo naukowe PWN, Warszawa 1999.
23. ŚLESZYŃSKI J., Ekonomiczne problemy ochrony środowiska, ARIES, Warszawa 2000.
24. WINPENNY J.T., Wartość środowiska, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 1995.
25. Plan zagospodarowania przestrzennego Gminy.
26. Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku.
27. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie, Raport o stanie środowiska województwa mazowieckiego Warszawa 2008, 2009, 2010.
28. www.stat.gov.pl/gus

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Widomski

**w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka
na lata 2012-2015 z perspektywą do 2018 roku**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr. 142, poz. 1591 ze zm.), art. 18 ust. 1 w związku z art. 14 i art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), po uzyskaniu opinii Zarządu Powiatu Makowskiego, Rada Gminy Czerwonka uchwala, co następuje;

§ 1.

Uchwala się Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czerwonka na lata 2012 - 2015 z perspektywą do 2018 r., stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3.

Traci moc uchwała Nr XXXIX/163/06 z dnia 25 września 2006 r. w sprawie uchwalenia gminnego programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Wiesław Wilkomski

Wzrost i zdrowie - Wykaz Wydziałów i Instytutów Państwowych

Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.

Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.
Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.
Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.
Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.

Wzrost i zdrowie

Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.
Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.

Wzrost i zdrowie

Wzrost i zdrowie

Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.
Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.

Wzrost i zdrowie

Wzrost i zdrowie 2013-2014 - perspektywa do 2018 r.

UZASADNIENIE

Program Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2018 r. (zwany dalej Programem) sporządzony został zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności zgodnie z: ustawą Prawo Ochrony Środowiska, ustawą o odpadach, ustawą Prawo wodne, ustawą o ochronie przyrody, ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ponadto program ten jest zgodny z takimi dokumentami jak:

- Dyrektywą Rady Komisji Europejskiej 97/11/EC z dnia 3 marca 1997 wnoszącą poprawki do Dyrektywy 85/337/EEC dotyczącej oceny wpływu na środowisko niektórych projektów publicznych i prywatnych,
- Polityką ekologiczną Państwa w latach 2009 – 2012 z perspektywą do 2016 r.
- Polską 2025 długookresową strategią trwałego i zrównoważonego rozwoju,
- Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2014 (2010 r.)
- Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych.

Program uwzględnia również powiatowe i wojewódzkie uwarunkowania wynikające z:

- Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020,
- Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Mazowieckiego na lata 2007 – 2013,
- Programu Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z perspektywą do 2018 r.

Głównym celem Programu jest określenie polityki zrównoważonego rozwoju gminy Czerwonka, która ma być realizacją polityki ekologicznej państwa w skali gminy – „organ wykonawczy województwa, powiatu, gminy w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe, gminne programy ochrony środowiska, uwzględniając wymagania, o których mowa w art. 14” (POS art. 17). Program w pełni odzwierciedla tendencje europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to:

- zasada zrównoważonego rozwoju,
- zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach sprawiedliwości międzypokoleniowej, międzyregionalnej i międzygrupowej oraz równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- zasada przezorności,
- zasada uspołecznienia i subsydiarności,
- zasada prewencji,
- zasada „zanieczyszczający płaci”,
- zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

Program ochrony środowiska przedstawia aktualną sytuację ekologiczną gminy Czerwonka, uwzględniając uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne, w tym ekologiczne, przestrzenne, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania jego rozwoju. Program określa priorytetowe działania ekologiczne oraz harmonogram zadań ekologicznych i koordynację działań różnych podmiotów uczestniczących w realizacji polityki ekologicznej.

Główne funkcje Programu to:

- realizacja polityki ekologicznej państwa na obszarze gminy,
- strategiczne zarządzanie gminą w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami,
- wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju,
- przekazanie informacji na temat zasobów środowiska przyrodniczego oraz stanu poszczególnych komponentów środowiska,
- kształtowanie terenów zieleni,
- racjonalizacja gospodarki wodnej,
- zmniejszenie zanieczyszczeń środowiska,
- przedstawienie problemów i zagrożeń ekologicznych wraz z propozycją sposobów ich rozwiązania w określonym czasie.

WYKAZ DZIAŁAŃ

- Program Ochrony Środowiska (Plan) / wykonany na lata 2015 - 2017 z perspektywą do 2018 r. (zwany dalej Programem) - powołany został zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w szczególności z art. 12 ustawy o ochronie środowiska naturalnego, w tym z art. 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

Program obejmuje następujące zagadnienia merytoryczne: ochronę środowiska przyrodniczego, gospodarkę leśną, gospodarkę wodną, gospodarkę odpadami, ochronę środowiska przed zanieczyszczeniami, sprawy bezpieczeństwa ekologicznego, kształtowanie świadomości ekologicznej, propagowanie proekologicznych form działalności gospodarczej. Stanowi także podstawę realizacji strategicznych działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego i gospodarki odpadami, jest zarazem źródłem informacji o przyrodniczych uwarunkowaniach gminy i wskazówką kierunku realizacji przedsięwzięć na jej terenie.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska (art. 14 ust. 2) politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na cztery lata, a przewidziane w niej działania w perspektywie obejmują kolejne cztery lata. Obecnie obowiązuje „Polityka ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2016” oraz „Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018 roku”.

Ocena i weryfikacja realizacji zadań Programu dokonywana będzie zgodnie z wymogami ustawy POŚ co 4 lata od przyjęcia Programu, stwarzając możliwości weryfikacji i aktualizacji Programu.

Projekt „Programu Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2018 roku” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko, został przez Wójta Gminy Czerwonka wyłożony do publicznego wglądu w dniach od 4 października 2012 r. do 25 października 2012 r. Osoby zainteresowane miały możliwość składania uwag i wniosków do projektu Programu oraz prognozy. Do Urzędu Gminy Czerwonka nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski.

Powyższe dokumenty (Program wraz z prognozą oddziaływania na środowisko) zostały również zaopiniowane przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie oraz Regionalnego Inspektora Ochrony Środowiska w Warszawie. Natomiast Zarząd Powiatu uchwałą Nr 209/12 z dnia 10 października 2012 r. pozytywnie zaopiniował projekt „Programu Ochrony Środowiska Gminy Czerwonka na lata 2012 – 2015 z perspektywą do 2018 r.

Wobec powyższego zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.

PRZEWODNICZĄCY RĄDY

Wiesław Witłowski

Program opiera na następujących założeniach: w ramach projektu
realizowanego w ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...

W ramach projektu...
w ramach projektu...
w ramach projektu...